

บทที่ 2

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการกู้ยืมเงินและการชำระเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับระยะเวลาชำระหนี้ภายหลังการบอกเลิกสัญญากองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้ใช้ แนวคิดพื้นฐาน หลักการและทฤษฎีทางกฎหมาย เอกชนที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 1) แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาในต่างประเทศ
- 2) แนวคิดเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาในประเทศไทย
- 3) กระบวนการทำสัญญาเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560

2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาในต่างประเทศ

ในหัวข้อนี้ จะได้นำเสนอถึงแนวคิดและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาในต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษ และออสเตรเลีย โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

2.1.1 สหรัฐอเมริกา

จากการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาของสหรัฐอเมริกา พบว่า กระทรวงศึกษาธิการของสหรัฐอเมริกา มีโครงการเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาสำหรับผู้เรียนมัธยมศึกษา ภายใต้โครงการที่เรียกว่า William D. Ford Federal Direct Loan Program เรียกสั้นๆว่า “เงินกู้โดยตรง” ซึ่งเป็นโครงการสำหรับผู้เรียนและผู้ปกครองในการขอรับเงินกู้โดยตรงจากกระทรวงศึกษาธิการของสหรัฐอเมริกา สำหรับการศึกษาหลังมัธยมศึกษา โดยโรงเรียนที่ได้รับเงินกู้จากกระทรวงศึกษาธิการของสหรัฐอเมริกาก็จะเป็นผู้จ่ายเงินกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนหรือผู้ปกครองที่ได้รับเงินกู้ยืมโดยตรง ทั้งนี้สามารถสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการดังกล่าว ได้ดังนี้¹

- 1) ผู้ขอจะจะได้รับเงินขอกู้จากรัฐบาลกลางโดยไม่ต้องติดต่อกับธนาคาร
- 2) กระทรวงศึกษาธิการของสหรัฐอเมริกาก็จะเป็นผู้ให้กู้อย่างเดียวที่ผู้ขอจะขอติดต่อด้วย

¹ สมบูรณ์ ลอยวิสุทธิ. (2546). *กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา*. การศึกษาอิสระหลักสูตรนิสิตสาตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. หน้า 32.

- 3) ผู้ขอกู้สามารถวางแผนการชำระหนี้ที่สอดคล้องกับสถานะทางการเงินของผู้กู้
- 4) ผู้กู้สามารถเปลี่ยนแปลงการชำระหนี้ได้เมื่อสถานะทางการเงินเปลี่ยนไป

เนื่องจากทุกโรงเรียนหรือสถาบันอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกา ไม่ได้เข้าร่วมในโครงการเงินกู้ดังกล่าว ผู้ขอกู้จะต้องขอติดต่อกับสถานศึกษา หากสถานศึกษาไม่ได้อยู่ในโครงการเงินกู้ ผู้ขอกู้สามารถกู้เงินภายใต้โครงการ Federal Family Education Loan หรือ FFEL ได้ โดยนักเรียนนักศึกษาที่ได้รับเงินกู้ สามารถรับเงินกู้จากธนาคาร สมาพันธ์เงินออมและเงินกู้ยืม (Saving and Loan Association) และสหกรณ์ออมทรัพย์ (Credit Union) เมื่อผู้ขอกู้ได้รับเงินกู้ในโครงการ Federal Family Education Loan แล้ว ก็สามารถเปลี่ยนมาเป็นโครงการเงินกู้โดยตรงได้ โดยผ่านโครงการ Federal Direct Loan Program

- 1) ประเภทของโครงการเงินกู้โดยตรง “Direct Loan”

จากการศึกษาพบว่า ประเภทของโครงการเงินกู้โดยตรง “Direct Loan” นั้น จำแนกได้ 4 ประเภทด้วยกัน ดังนี้²

(1) Federal Direct Stafford/Ford Loan หรือ Direct Subsidized Loan ซึ่งผู้เรียนสามารถขอกู้เงินภายใต้โครงการดังกล่าว โดยแสดงความต้องการทางการเงินขอรับเงินกู้ยืม เงินขอกู้ที่ผู้รับขอกู้ไปนั้น รัฐบาลกลางจะไม่คิดดอกเบี้ยกับผู้รับเงินกู้ ถ้าผู้เรียนศึกษาเล่าเรียนในสถานศึกษาอย่างน้อยที่สุดครึ่งหนึ่งของระยะเวลาเรียน รวมทั้งระยะเวลาในการปลดชำระหนี้ และการขอผ่อนหรือการขอพักชำระหนี้ (รัฐบาลกลางเป็นผู้รับผิดชอบในดอกเบี้ยส่วนนี้)

(2) Federal Direct Unsubsidized Stafford/Ford Loan หรือ Unsubsidized Loan ซึ่งผู้เรียนสามารถขอกู้เงินโดยไม่ต้องแสดงความต้องการทางการเงินและรัฐบาลกลางจะคิดดอกเบี้ยเงินกู้ในระหว่างที่เรียนในสถานศึกษา หรือในช่วงระยะเวลาของการปลดหนี้ และการขอผ่อนหรือการขอพักชำระหนี้

(3) Federal Direct PLUS Loans (Parent Loans for Undergraduate Students PLUS) เป็นเงินกู้ที่ให้กับผู้ปกครองกู้เงินไปใช้เพื่อการศึกษาของบุตรที่อยู่ในความดูแลซึ่งผู้ขอกู้จะต้องไม่มีประวัติเสียทางการเงิน และผู้ปกครองจะต้องรับผิดชอบดอกเบี้ยเงินกู้ดังกล่าว และถึงแม้ว่าผู้ปกครองจะมีประวัติทางการเงินไม่ดี ก็สามารถขอกู้ได้ถ้ามีบุคคลที่ไม่มีประวัติเสียทางการเงินเป็นผู้ให้การรับรองหรือค้ำประกันเงินกู้

² สำนักงบประมาณของรัฐสภา. (2559). รายงานวิชาการเรื่องกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.). กรุงเทพฯ: สำนักงบประมาณของรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. หน้า 7.

(4) Federal Direct Consolidation Loans ซึ่งมีลักษณะเป็นการรวมเงินกู้เพื่อการศึกษาหลายประเภทของรัฐบาลกลางเข้าด้วยกัน แล้วชำระหนี้เงินกู้เป็นรายเดือนให้กับกระทรวงศึกษาธิการของสหรัฐอเมริการวมเป็นเงินยอดเดียว

2) คุณสมบัติของผู้ขอกู้ยืมเงินในสหรัฐอเมริกา³

คุณสมบัติของผู้ขอกู้ยืมเงิน จากกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาแต่ละประเภทในสหรัฐอเมริกานั้น สามารถจำแนกเป็นผู้ที่อยู่ในความดูแลของผู้ปกครอง (Dependent Student) และผู้ขอกู้ที่ไม่ได้อยู่ในความดูแลของผู้ปกครอง (Independent Student) โดยผู้ขอกู้ที่ไม่ได้อยู่ในความดูแลของผู้ปกครองจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- (1) อายุเกิน 24 ปีขึ้นไป ณ วันที่กำหนดสุดท้ายของการยื่นกู้
- (2) แต่งงาน
- (3) เรียนอยู่ในระดับบัณฑิตศึกษาหรือทำงานในระหว่างการเรียน
- (4) เป็นทหารผ่านศึก
- (5) กำพร้า
- (6) ผู้ที่อยู่ในความดูแลของศาล
- (7) เป็นผู้ที่มีภาระเลี้ยงดูบุคคลอื่นตามกฎหมายนอกเหนือจากคู่สมรส

สำหรับผู้ขอกู้ที่อยู่ในความดูแลของผู้ปกครองนั้น ต้องไม่มีคุณสมบัติตรงกับคุณสมบัติของผู้ขอกู้ที่ไม่ได้อยู่ในความดูแลของผู้ปกครอง

3) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในสหรัฐอเมริกา⁴

อัตราดอกเบี้ยสำหรับการกู้ประเภท Direct Loans จะผันแปรและมีการปรับเปลี่ยนในแต่ละปีของวันที่ 1 กรกฎาคม โดยอัตราสูงสุดเท่ากับ 8.25 สำหรับ Direct Unsubsidized Loan และ Direct Subsidized Loan โดยอัตราดอกเบี้ยจะขึ้นอยู่กับจำนวนเงินกู้ที่จ่ายออกไป และเงินกู้นั้นอยู่ในระยะเวลาที่ผู้เรียนอยู่ในสถานศึกษา หรือในช่วงระยะปลดหนี้ หรือช่วงระยะการผ่อนหรือการขอพักชำระหนี้

สำหรับเงินกู้ประเภท Direct PLUS Loans อัตราดอกเบี้ยสูงสุดเท่ากับ 9.00 ส่วนอัตราดอกเบี้ย Direct Consolidation Loans มีอัตราเดียวกับที่กล่าวมาข้างต้น ขึ้นอยู่กับว่า เงินกู้ที่นำมารวมกันภายใต้เงินกู้ประเภท Direct Consolidation Loans นั้น เป็นเงินกู้สำหรับนักเรียนและหรือผู้ปกครองด้วย

³ สมบูรณ์ ลอยวิสุทธิ. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 1. หน้า 33.

⁴ สุภาพพัฒน์ พรหมทอง. (2549). *ปัญหาเกี่ยวกับการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา: ศึกษากรณีการศึกษา ระดับอุดมศึกษา*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. หน้า 65.

4) วิธีการสมัครขอรับเงินกู้ยืม⁵

สำหรับนักเรียน นักศึกษาที่ประสงค์จะกู้ยืมเงินจากกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ในแต่ละประเภทนั้น สามารถสมัครขอรับเงินกู้ยืมได้โดยวิธีดังต่อไปนี้

- (1) โดยการกรอกใบสมัครที่สถานศึกษาที่ผู้เรียนเข้าเรียน
- (2) โดยทางอินเทอร์เน็ตจากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่บ้าน ที่สถานศึกษา หรือห้องสมุด

สถานศึกษา

เมื่อสถานศึกษาได้รับแบบฟอร์มที่สมัครแล้ว สถานศึกษาจะพิจารณาให้ความช่วยเหลือทางการเงิน รวมถึงเงินที่กู้จะได้รับว่า จะเป็นเงินกู้ประเภท Subsidized หรือ Unsubsidized ถ้าได้กู้เงินประเภท Subsidized สามารถขอกู้ประเภท Direct PLUS Loans โดยการสมัครขอเงินจากสถานศึกษาที่ผู้เรียนเรียนอยู่

5) การชำระหนี้เงินกู้⁶

ผู้ที่ได้รับเงินกู้จะติดต่อกับศูนย์บริการเงินกู้เพื่อการศึกษาเพียงแห่งเดียวที่ผู้ขอกู้ได้แจ้งที่อยู่ และโทรศัพท์ติดต่อไว้ แม้ว่าผู้ขอกู้จะได้รับเงินกู้หลายประเภทหรือมีการย้ายสถานศึกษาก็ตาม การชำระหนี้เงินกู้จะเริ่มต้นหลังจาก 6 เดือน นับจากวันที่ผู้เรียนออกจากสถานศึกษาหรือหยุดเรียนกว่าครึ่งหนึ่งของระยะเวลาเรียน ถ้ากลับเข้าเรียนในสถานศึกษาอย่างน้อยครึ่งเวลาก่อนที่จะสิ้นสุดระยะเวลาปลอดหนี้ ระยะเวลาปลอดหนี้เงินกู้จะเลื่อนออกไปจนกว่าจะครบ 6 เดือน หลังจากออกจากสถานศึกษา

การชำระหนี้เงินกู้งวดแรกสำหรับ Direct Unsubsidized และ Direct Subsidized จะกำหนดภายใน 60 วัน หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาปลอดหนี้

การชำระหนี้งวดแรกสำหรับ Direct Subsidized Loans จะกำหนดภายใน 60 วัน หลังจากเงินกู้งวดสุดท้ายได้จ่ายออกไป

ถ้าได้รับเงินกู้ประเภท Direct Unsubsidized Loans ผู้ขอกู้ไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ยจนกว่าจะสิ้นสุดระยะเวลาปลอดหนี้

ถ้าได้รับทุนประเภท Direct Unsubsidized Loans อัตราดอกเบี้ยจะถูกคำนวณ และรวมยอดกับเงินกู้ในขณะที่ผู้เรียนเรียนในสถานศึกษา รวมทั้งในช่วงระยะที่ปลอดหนี้ผู้ที่ได้รับเงินกู้

⁵ ธนภูมิ มาประเสริฐ. (2550). *ปัญหาการบังคับใช้ในการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541*. การศึกษาอิสระหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. หน้า 63

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 64.

สามารถเลือกจ่ายเฉพาะดอกเบี้ย หรือจะจ่ายตอนชำระหนี้เงินกู้งวดแรกซึ่งจะทำให้ยอดเงินกู้ที่ต้องชำระเพิ่มขึ้นเนื่องจากได้รวมดอกเบี้ยสะสมไว้แล้ว

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการชำระเงินกู้ประเภท Direct Subsidized Loans หรือ Direct Unsubsidized Loans เมื่อเริ่มการชำระหนี้เงินกู้ จำนวนเงินกู้ที่จ่ายจะต้องสูงกว่าจำนวนเงินของกู้ เนื่องจากจะต้องจ่ายดอกเบี้ย ซึ่งผู้ได้รับเงินกู้อาจจะขอชำระหนี้เงินกู้ล่วงหน้าได้โดยไม่ถือเป็นการผิดสัญญา

6) ทางเลือกในการชำระหนี้เงินกู้

ทางเลือกในการชำระหนี้เงินกู้มีทางเลือก 4 ทางเลือก สำหรับเงินกู้ประเภท Direct Subsidized Loans หรือ Direct Unsubsidized Loans และมีทางเลือก 3 ทางเลือกสำหรับเงินกู้ประเภท Direct PLUS Loans (ทางเลือก 1-3) ผู้ได้รับเงินกู้สามารถเลือกการชำระหนี้เงินกู้ที่สอดคล้องกับสถานะทางการเงิน และสามารถเปลี่ยนแผนการชำระหนี้เงินกู้ได้เมื่อสถานะทางการเงินเปลี่ยนแปลงไป ทางเลือกต่างๆประกอบด้วย

ทางเลือกที่ 1 Standard Repayment Plan ผู้ที่ได้รับเงินกู้ต้องชำระหนี้เงินกู้เป็นรายเดือนในจำนวนที่คงที่ (อย่างน้อยที่สุด 50 เหรียญสหรัฐต่อเดือน) ภายในระยะเวลาที่กำหนด (ไม่เกิน 10 ปี) ซึ่งระยะเวลาการชำระหนี้เงินกู้ขึ้นอยู่กับจำนวนเงินกู้ที่ได้รับ วิธีนี้ผู้ที่ได้รับเงินกู้จะต้องจ่ายดอกเบี้ยน้อยที่สุดเพราะยอดชำระหนี้รายเดือนสูงกว่าและระยะเวลาชำระหนี้สั้นกว่า

ทางเลือกที่ 2 Extended Repayment Plan ผู้ที่ได้รับเงินกู้สามารถที่จะขยายระยะเวลาการชำระหนี้เงินกู้ออกไป โดยปกติประมาณ 12-30 ปี ขึ้นอยู่กับเงินกู้ที่ได้รับและสามารถชำระหนี้เงินกู้อย่างน้อยในจำนวนที่คงที่ (อย่างน้อยที่สุด 50 เหรียญสหรัฐต่อเดือน) แต่น้อยกว่าทางเลือกที่ 1 ซึ่งผู้ที่ได้รับเงินกู้จะต้องชำระดอกเบี้ยในจำนวนที่มากกว่าเดิมเนื่องจากระยะเวลาการผ่อนชำระหนี้ยาวนานขึ้น

ทางเลือกที่ 3 Graduated Repayment Plan ผู้ที่ได้รับเงินกู้ชำระหนี้เงินกู้ในจำนวนที่ต่ำกว่าในช่วงปีแรกๆ และค่อยๆเพิ่มขึ้นทุกๆ 2 ปี ระยะเวลาชำระหนี้ประมาณ 12-30 ปี ขึ้นอยู่กับจำนวนเงินกู้ที่ได้รับ จำนวนเงินที่ชำระรายเดือนต้องไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งแต่จะไม่เกิน 1.5 เท่าของการชำระหนี้ตามทางเลือกที่ 1

ทางเลือกที่ 4 Income Contingent Plan วิธีการชำระหนี้เงินกู้อย่างน้อยขึ้นอยู่กับค่า Adjusted Gross Income –AGI และจำนวนเงินกู้ที่ได้รับ กล่าวคือ จำนวนเงินกู้ที่ต้องชำระในแต่ละปีจะขึ้นอยู่กับรายได้ที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในแต่ละปี โดยยอดเงินกู้ที่ต้องชำระรายเดือนจะไม่น้อยกว่า

¹ ูปพน กอบติกุล. (2555). *ปัญหาการบังคับใช้ทางกฎหมายของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา*. การศึกษาอิสระหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. หน้า 38.

ร้อยละ 20 ของรายได้ที่พึงประเมิน ระยะเวลาการชำระหนี้ไม่เกิน 25 ปี หลังจาก 25 ปีจำนวนเงินกู้ที่ค้างชำระจะไม่ต้องเสียดอกเบี้ยแต่จะนำมาทำเป็นภาษีแทน

ในกรณีที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ด้วยทางเลือกต่างๆดังกล่าวข้างต้น ผู้ที่ได้รับเงินกู้อาจจะกำหนดแผนการใช้เงินกู้เอง โดยติดต่อกับศูนย์บริการเงินกู้ซึ่งจะพิจารณาให้เป็นกรณี

7) การขอผ่อนผันการชำระหนี้⁸

ผู้ที่ได้รับเงินทุนประเภท Direct Loans สามารถขอผ่อนผันการชำระหนี้เงินกู้ในกรณีต่อไปนี้

(1) เข้าเรียนอย่างน้อยครึ่งหนึ่งของเวลาเรียนตามหลักสูตรที่กำหนด

(2) เข้าเรียนใน โครงการทุนการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาที่กระทรวงศึกษาของสหรัฐอเมริกาให้การรับรอง

(3) เข้าร่วมโครงการอบรมและฟื้นฟูสมรรถนะของผู้พิการที่กระทรวงการศึกษาของสหรัฐอเมริกาให้การรับรอง

8) ผู้ที่ได้รับเงินกู้สามารถขอรับสิทธิการขยายเวลาการผ่อนผัน⁹

ผู้ที่ได้รับเงินกู้สามารถขอรับสิทธิการขยายเวลาการผ่อนผันได้จนถึง 3 ปี ถ้า

(1) เป็นผู้ที่อยู่ระหว่างการหางานทำ (ทำงานเต็มเวลา)

(2) กำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ

9) การหยุดชำระหนี้เงินกู้¹⁰

นักเรียน นักศึกษาผู้ที่ได้รับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา สามารถหยุดชำระหนี้เงินกู้ได้ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(1) เป็นผู้พิการหรือไร้ความสามารถโดยการพิการหรือไร้ความสามารถมิได้เกิดขึ้นก่อนการกู้ยืมเงิน

(2) ตาย

(3) ไม่สามารถเรียนจบเนื่องสถานศึกษาปิด หรือสถานศึกษาออกไปรับรองสิทธิการขอกู้ยืมปลอม

(4) เป็นบุคคลล้มละลาย

⁸ ธรรมนูญ มาประเสริฐ. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 5. หน้า 66.

⁹ ธรรมนูญ มาประเสริฐ. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 5. หน้า 66.

¹⁰ สมบูรณ์ ลอยวิสุทธิ. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 1. หน้า 34.

10) การรวมเงินกู้หลายประเภทเข้าด้วยกัน¹¹

ถ้ามีการกู้เงินสำหรับนักเรียนนอกเหนือจาก Direct Loan สามารถนำเงินกู้เหล่านั้นมารวมกันและชำระหนี้ ภายใต้โครงการเงินกู้ประเภท Direct Consolidation Loans ซึ่งจะได้ประโยชน์จากการรวมเงินกู้เข้าด้วยกันเพราะอัตราดอกเบี้ยจะเท่ากับ Direct Loan ซึ่งจะจ่ายดอกเบี้ยน้อยกว่าเดิม ยอดชำระหนี้รายเดือนก็จะลดลง และสามารถเลือกแผนการชำระหนี้ให้สอดคล้องกับสถานะทางการเงิน ผู้ที่ได้รับเงินกู้ประเภทต่างๆ สามารถรวมเงินกู้เมื่อใดก็ได้ ไม่ว่าระหว่างเรียนในสถานศึกษา ระหว่างระยะเวลาปลอดหนี้หรือหลังจากเริ่มต้นการชำระหนี้ ถ้ารวมเงินกู้ขณะที่เรียน จะได้รับระยะเวลาการปลอดหนี้สำหรับเงินกู้ที่นำมาวมกัน (ผู้ที่ได้รับเงินกู้สามารถรวมเงินกู้ในระหว่างเรียนในสถานศึกษาเฉพาะเงินกู้ประเภท Direct Loan และ FFEL) เงินกู้ประเภทอื่น จะนำมาวมกันได้หลังจากออกจากสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า กฎหมายเกี่ยวกับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของสหรัฐอเมริกา กำหนดให้สิทธิผู้ขอกู้ทั้งในระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งแตกต่างจากพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 ของประเทศไทย ที่กำหนดให้ผู้กู้ยืมเงินนั้น ต้องศึกษาไม่เกินระดับปริญญาตรีเท่านั้น

นอกจากนี้ อัตราดอกเบี้ยสำหรับการชำระหนี้เงินกู้ยืมคืนให้แก่กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา นั้น พบว่าในประเทศสหรัฐอเมริกานั้น อัตราดอกเบี้ยสูงสุด อยู่ที่ร้อยละ 9 ต่อปี คงที่จนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้น ซึ่งแตกต่างจากพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 ที่มีการคิดเบี้ยปรับโดยอัตราสูงสุดคิดถึงร้อยละ 18 ต่อปีซึ่งถือเป็น 2 เท่าของสหรัฐอเมริกา

2.1.2 ประเทศแคนาดา¹²

สำหรับประเทศแคนาดานั้น รัฐบาลได้จัดให้มีเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาแก่ทุกคนที่ประสงค์จะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น ให้ได้เรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ ความช่วยเหลือดังกล่าวได้แก่การให้ยืมเงินกองทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถมีงานทำและมีรายได้เพียงพอภายหลังสำเร็จการศึกษา แล้วจึงค่อยนำรายได้นั้นมาชำระหนี้เงินกู้ยืมเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว

1) ลักษณะเงินกู้ยืมแก่นักศึกษาเต็มเวลา (Full time student)

จากการศึกษาพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ที่เรียนเต็มเวลา มีคุณสมบัติที่จะสมัครขอรับทุนกู้ยืมได้ โดยรัฐบาลแคนาดาจะจ่ายค่าดอกเบี้ยให้แก่ผู้ให้กู้จนกว่าจะเรียนจบหรือหยุดเรียนเต็มเวลา ดอกเบี้ยจะสะสมในเงินกู้ไปจนกว่าจะหยุดเรียนเต็มเวลาและได้รับการปลอดจากการชำระหนี้หกเดือน หลังจากนั้นผู้กู้มีหน้าที่ชำระหนี้ จำนวนนี้อยู่ระหว่าง 2,500-4,000 ดอลลาร์สหรัฐ

¹¹ สุภูวัฒน์ พรหมทอง. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 4. หน้า 71.

¹² สมบูรณ์ ลอยวิสุทธิ. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 1. หน้า 36.

สำหรับการเรียน 4 ปี และรัฐบาลรับภาระการจ่ายดอกเบี้ยให้ผู้กู้ และถ้าผู้กู้มีปัญหาทางการเงินไม่สามารถชำระหนี้ได้หลังจากหยุดเรียนก็สามารถพิจารณาลดหนี้หรือยกเว้นดอกเบี้ยได้

2) คุณสมบัติของผู้กู้ยืม

คุณสมบัติของผู้กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในประเทศแคนาดานั้น จากการศึกษาพบว่า มีคุณสมบัติที่สำคัญ ดังนี้¹³

(1) เป็นชาวแคนาดาหรืออาศัยอยู่ในแคนาดาเป็นการถาวร

(2) เป็นผู้ที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดหรือเขตแดนที่ร่วมกับ โปรแกรมเงินกู้ โดยทั่วไป จะต้องอาศัยในจังหวัดหรือเขตแดนนั้น ๆ อย่างน้อย 12 เดือนติดต่อกัน จึงถือว่าเป็นผู้พักอาศัย ณ ที่นั้น ทั้งนี้ ไม่รวมเวลาที่เรียนเต็มเวลาในสถานศึกษาระดับหลังเรียนมัธยมปลาย (A post-secondary institution)

(3) กรอกใบขอรับทุนที่สำนักงาน (สถาบันการศึกษา สำนักงานให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่จังหวัดหรือเขต) แสดงว่า ไม่มีเงินที่เพียงพอที่จะ จ่ายต้นทุนจากการศึกษาสามารถหาข้อมูล โปรแกรมเงินกู้ทั้งหมดของแคนาดาและแต่ละจังหวัดได้ตามมหาวิทยาลัยทั้งเอกชนและรัฐบาลทั่วไป

(4) ลงทะเบียนหรือมีคุณสมบัติที่จะลงทะเบียนอย่างน้อยร้อยละ 60 ของวิชาที่เรียนเต็มเวลา ณ สถานศึกษาระดับมัธยมปลายที่กำหนด

(5) ถ้าเป็นนักเรียนที่พิการอาจลงทะเบียนเพียงร้อยละ 40 ของวิชาที่เรียนเต็มเวลา

(6) ลงทะเบียนหรือมีคุณสมบัติที่จะลงทะเบียนเรียนในโปรแกรมที่นำไปสู่การได้รับปริญญาบัตร (ระยะเวลาเรียนอย่างน้อย 12 สัปดาห์ภายใน 15 สัปดาห์)

3) จำนวนเงินกู้ยืม

จากการศึกษาพบว่า จำนวนเงินกู้ยืมที่ให้ผู้กู้ยืม สำหรับกองทุนกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาในประเทศแคนาดานั้น ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้กู้และสามารถขอกู้ได้สูงสุดถึง 165 ดอลลาร์สหรัฐต่อสัปดาห์ที่เรียนหนังสือ นอกจากนี้ ยังมีเงินช่วยเหลือระดับจังหวัดและทุนการศึกษาของรัฐบาลแคนาดา หรือเงินทุนการศึกษาอื่นๆ อย่างไรก็ตาม ต้นทุนการศึกษาที่นำมาพิจารณาจำนวนเงินที่ปล่อยกู้ยืม นั้น ได้แก่ ค่าเล่าเรียน ค่าธรรมเนียมค่าหนังสือและค่าอุปกรณ์การศึกษาต่าง ๆ ค่ากินอยู่ รวมถึงค่าเลี้ยงดูเด็กถ้ามีบุตร (ค่ากินอยู่ขึ้นอยู่กับว่าเป็นบุตรที่ปรับบ้านหรือแต่งงานแล้วและต้องเลี้ยงดูเด็ก)

¹³สำนักงานประมาณของรัฐสภา. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2. หน้า 5.

4) เงินกู้ยืมสำหรับนักเรียนที่เรียนไม่เต็มเวลา (Past time student)¹⁴

นอกจากนี้ จากการศึกษายังพบว่า ในประเทศแคนาดายังมีโปรแกรมมีเงินกู้ยืมให้กับนักเรียนที่เรียนไม่เต็มเวลาเป็นเงินเพิ่มเติมจากเงินที่หาได้เอง หรือคู่สมรสหาได้ และยังมีทุนการศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ โดยที่ผู้รับทุนมีหน้าที่ต้องจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้เองระหว่างเรียน โดยเริ่มจ่ายเต็มทีหลังจากเรียนจบแล้วหยุดเรียน 6 เดือน ถ้ารายได้ที่หาได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอาจได้รับการยกเว้นการจ่ายดอกเบี้ย ซึ่งในส่วนนี้รัฐบาลแคนาดาจะจ่ายดอกเบี้ยแทนให้สำหรับคนที่มีรายได้ต่ำและเรียนเต็มเวลา ถ้ามีคุณสมบัติครบตามที่กำหนดไว้สามารถได้รับทุนโดยไม่ต้องชำระคืน

5) เงื่อนไขเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา¹⁵

จากการศึกษา พบว่า เงื่อนไขเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา สำหรับนักเรียนที่เรียนไม่เต็มเวลานั้น ผู้กู้ยืมต้องเข้าเงื่อนไขและมีคุณสมบัติสำคัญ ดังนี้

- (1) เป็นชาวแคนาดาหรืออาศัยในแคนาดาเป็นการถาวร
- (2) พักอาศัยในจังหวัดหรือเขตที่ร่วมในโปรแกรม โดยสามารถสมัครกับจังหวัดที่เข้าเรียน
- (3) ลงทะเบียนหรือมีคุณสมบัติที่จะลงทะเบียนรายวิชาระดับหลังมัธยมตอนปลาย เพื่อให้ได้ปริญญาบัตร ณ สถานศึกษาที่ได้รับการยอมรับจากโปรแกรม
- (4) ลงทะเบียนหรือมีคุณสมบัติที่จะลงทะเบียนระหว่างร้อยละ 20-29 ของเวลาเรียนเต็มเวลา
- (5) นักเรียนที่พิการและลงทะเบียนเรียนระหว่างร้อยละ 20-39 ของเวลาเรียนเต็มเวลา
- (6) ต้องมีรายได้ของครอบครัวไม่เกินที่กำหนดในตาราง (รายได้ของครอบครัวหมายถึง รายได้ก่อนหักภาษี รวมค่าจ้าง สิ้นทรัพย์สภาพคล่องรายได้จากการลงทุน และของกำนัลในรูปแบบเงินสด)

6) จำนวนเงินกู้ยืม¹⁶

จำนวนเงินกู้ยืมสำหรับนักเรียนที่เรียนไม่เต็มเวลานั้น ขึ้นกับสถานการณ์ส่วนบุคคล ต้นทุนการดำรงชีพในจังหวัดหรือเขตที่พักอาศัย ซึ่งคำนวณจากค่าเล่าเรียน ค่าธรรมเนียม ค่าหนังสือ ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าดำรงชีพอยู่เล็ก ๆ น้อย ๆ ค่าเดินทางจากที่พักไปสถานศึกษา ค่าดูแลลูกระหว่างเรียนหนังสือ เป็นต้น

¹⁴สุกัญญาพัฒน์ พรหมทอง. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 4. หน้า 75.

¹⁵ปพน กอบคิภูล. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 10. หน้า 45.

¹⁶ปพน กอบคิภูล. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 10. หน้า 46

ตาราง 2.1 แสดงรายได้ขนาดของครอบครัว

ขนาดของครอบครัว	รายได้
โสด	26,100
แต่งงาน ไม่มีเด็กหรือผู้ปกครองคนเดียวกับเด็ก 1 คน	43,600
แต่งงาน ไม่มีเด็กหรือผู้ปกครองคนเดียวกับเด็ก 3 คน	43,600
แต่งงาน ไม่มีเด็กหรือผู้ปกครองคนเดียวกับเด็ก 4 คน	50,000
แต่งงาน ไม่มีเด็กหรือผู้ปกครองคนเดียวกับเด็ก 5 คน	56,300
แต่งงาน ไม่มีเด็กหรือผู้ปกครองคนเดียวกับเด็ก 6 คน	62,400
แต่งงาน ไม่มีเด็กหรือผู้ปกครองคนเดียวกับเด็ก 7 คน	68,300
แต่งงาน ไม่มีเด็กหรือผู้ปกครองคนเดียวกับเด็ก 8 คน	72,600
แต่งงาน ไม่มีเด็กหรือผู้ปกครองคนเดียวกับเด็ก 9 คน	75,200
แต่งงาน ไม่มีเด็กหรือผู้ปกครองคนเดียวกับเด็ก 10 คน	78,200

การสมัครขอรับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ผู้ประสงค์ขอเงินกู้ยืมเงินสามารถติดต่อที่สถานศึกษา สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินที่จังหวัด หรือเขตที่มีอยู่เกือบทุกสถาบันในจังหวัด (Province of Quebec) และ Northwest Territories บริหารแผนการช่วยเหลือนักศึกษาเองโดยรัฐบาลแคนาดาช่วยเหลือทางด้านเงินทุน

7) กรณีผู้กู้ยืมไม่ชำระหนี้เงินกู้ยืม¹⁷

เนื่องจากการชำระหนี้ของนักศึกษาได้ถูกผูกติดกับภาษีและมีการหักจากเงินเดือนในกรณีผู้กู้ยืมมีงานทำ จึงไม่มีบทลงโทษ กรณีที่นักเรียนผัดผ่อนไม่ชำระหนี้กรมสรรพากรของประเทศแคนาดาจะรับผิดชอบหนี้ส่วนนี้เอง

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในประเทศแคนาดานั้น สามารถให้นักเรียน นักศึกษา ที่ไม่ได้ลงทะเบียนเต็มเวลาสามารถเป็นผู้มีสิทธิกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาได้ นอกจากนี้ยังกำหนดให้สิทธิผู้ที่ทำงานแล้ว และมีรายได้ไม่เกินที่กฎหมายกำหนดสามารถลงทะเบียนเรียนและสามารถยื่นคำขอผู้เพื่อกู้ยืมเงินจากกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้ด้วย ซึ่งแตกต่างจากพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 ที่จำกัดสิทธิผู้มีรายได้ประจำในการขอเงินกู้ยืมเงินจากกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

¹⁷Service Canada. (2017). *Overpayment and Repayments*.(Online). Available: <http://www.servicecanada.gc.ca/eng/goc/cslp.shtml>. [2016, May 2].

2.1.3 ประเทศอังกฤษ¹⁸

กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ตั้งขึ้นเพื่อช่วยค่าใช้จ่ายในขณะที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษา และผู้กู้ยืมสามารถชำระหนี้ เมื่อสำเร็จการศึกษาพร้อมดอกเบี้ย แต่ดอกเบี้ยขึ้นอยู่กับตราเงินเพื่อ

1) วิธีสมัคร¹⁹

นักศึกษาสามารถสมัครได้ปีละ 1 ครั้ง ณ สถานศึกษาของตนเอง ในอังกฤษ เวลส์ สกอตแลนด์ หรือกระทรวงศึกษาธิการในไอร์แลนด์เหนือ

2) คุณสมบัติของผู้กู้ยืมเงิน

ต้องเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัย หรือเป็นพลเมืองประเทศอังกฤษ

3) จำนวนเงินกู้ที่ได้รับ²⁰

จำนวนเงินกู้ที่ได้รับนั้น ขึ้นอยู่กับค่าเล่าเรียน และค่าที่พักอาศัย จำนวนค่าลงทะเบียนแต่ละเทอม โดยจำนวนค่าลงทะเบียนเรียน ที่สามารถให้กู้ยืมได้สูงสุด ร้อยละ 75 ต่อปี โดยไม่ขึ้นอยู่กับรายได้ของครอบครัว ซึ่งสามารถแสดงจำนวนเงินที่ให้กู้ยืมได้ ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 แสดงจำนวนเงินที่ให้กู้ยืมได้

Student Loan Amounts	Full Year	Final Year
นักศึกษาในอังกฤษ	4,700	4,075
นักศึกษาที่ไม่ศึกษาในประเทศอังกฤษ	3,815	3,310
นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา	3,020	2,635

4) การชำระเงินกู้ยืม²¹

นักศึกษาสามารถเริ่มชำระเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาคืน หลังจบการศึกษา ถ้ามีรายได้หลังจบการศึกษาต่ำกว่า 15,000 ปอนด์ ต่อปี นักศึกษายังไม่ต้องจ่ายเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา แต่ถ้ามีรายได้ไม่เกิน 15,000 ปอนด์ หรือ 1,250 ปอนด์/เดือน หรือ 288 ปอนด์/สัปดาห์ โดยจะจ่ายตามอัตราเงินเพื่อซึ่งผูกติดกับภาษีหรือจ่ายผ่านนายจ้างโดยนายจ้างจะหักเงินจากเงินเดือน

¹⁸Wikipedia. (2016). *Loan Fund for United Kingdom Students*.(Online). Available: https://en.wikipedia.org/wiki/Student_loans_in_the_United_Kingdom. [2017, July 1].

¹⁹ปพน กอบดิกุล. อังแล้วเชิงอรรถที่ 10. หน้า 42.

²⁰ปพน กอบดิกุล. อังแล้วเชิงอรรถที่ 10. หน้า 43

²¹สุภาวพัฒน์ พรหมทอง. อังแล้วเชิงอรรถที่ 4. หน้า 72.

5) กรณีผู้กู้ยืมไม่ชำระหนี้เงินกู้ยืม²²

เนื่องจากการชำระหนี้ของนักศึกษาได้ถูกผูกติดกับภาษีและมีการหักจากเงินเดือนในกรณีผู้กู้ยืมมีงานทำจึงไม่มีบทลงโทษแต่มีบทสิ้นสุดของการชำระหนี้ดังนี้

- (1) เมื่อผู้กู้ยืมอายุถึง 65 ปี
- (2) เมื่อผู้กู้ยืมพิการ ทุพพลภาพ หรือไม่มีสภาพที่จะสามารถทำงานได้
- (3) เมื่อผู้กู้ยืมตาย

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่ากองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของประเทศอังกฤษนั้นปล่อยกู้ให้เฉพาะผู้เรียนระดับอุดมศึกษาขึ้นไปเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากประเทศไทยที่ปล่อยกู้ให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า ขึ้นไปจนถึงระดับอุดมศึกษาในชั้นปริญญาตรี ซึ่งถือว่าครอบคลุมและให้โอกาสแก่ผู้เรียนมากกว่า แต่อย่างไรก็ตามประเทศอังกฤษกำหนดให้ผู้กู้ยืมชำระเงินกู้ยืมคืนในอัตราที่แปรผกผันตามอัตราเงินเฟ้อของประเทศในขณะชำระเงิน ซึ่งทำให้ผู้กู้ยืมมีความสามารถชำระเงินได้ตามสภาพเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ ซึ่งแตกต่างจากของประเทศไทยที่กำหนดอัตราชำระเงินแบบขั้นบันได จากร้อยละ 1.5 ของเงินต้น ไปจนถึงร้อยละ 13.5 ของเงินต้น ในปีที่ 15 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของการชำระเงิน ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ การเงินของผู้กู้ยืมในขณะชำระเงินในปีนั้นๆ และส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้เงินกู้ยืมของผู้กู้ยืมเงิน ทำให้เกิดการผัดผ่อนชำระหนี้ ไม่ยอมชำระหนี้ จนกลายเป็นปัญหาการเกิดหนี้เสียสะสมจำนวนมากในระบบกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

2.1.4 เครือรัฐออสเตรเลีย²³

เครือรัฐออสเตรเลียได้สนับสนุนการศึกษา ด้วยการจัดให้มีเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาแก่ทุกคนที่ประสงค์จะเรียนต่อในระดับสูง ให้ได้เรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ การให้ความช่วยเหลือด้วยการให้ยืมเงินกองทุนเพื่อการศึกษา จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถหารายได้เพิ่มขึ้น จากการศึกษาที่เพิ่มขึ้นแล้วจึงค่อยนำรายได้นั้นมาชำระหนี้เงินกู้ยืม

1) คุณสมบัติของผู้กู้²⁴

- (1) ลงทะเบียนเรียนในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย

²²Student Loans Company. (2017). *Loan Fund for United Kingdom Students*.(Online). Available:<http://www.slc.co.uk/services/Loan-repayment/loan.cancellation.aspx>. [2017, July 1].

²³Curtin University. (2017). *Loan Fund for United Australian Students*.(Online). Available: http://www.Policies.Cutin.edu.au/document/loan_fund_aus_student.doc. [2017, July 1].

²⁴Curtin University. (2017). *Loan Fund for United Australian Students*.(Online). Available: http://www.Policies.Cutin.edu.au/document/loan_fund_aus_student.doc. [2017, July 1].

(2) เป็นชาวออสเตรเลียหรือเป็นผู้อาศัยในประเทศถาวร

(3) ผู้สมัครกู้ยืมจะต้องลงทะเบียนเรียนแบบเต็มเวลาหรือไม่เต็มเวลาก็ได้ (ถ้าได้รับการพิจารณาจากมหาวิทยาลัย)

2) วัตถุประสงค์เงินกู้²⁵

เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาจะจัดเอาไว้เพื่อกรณีฉุกเฉินที่คาดไม่ถึง และเป็นเงินกู้ช่วงสั้นๆ เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ไม่สามารถให้ตามที่ขอได้ ยกเว้นบางกรณี ดังต่อไปนี้

(1) เงินช่วยเหลือค่าหนังสือและค่าเล่าเรียน

(2) เงินช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิต

3) วิธีการชำระหนี้

วิธีการชำระค่าเล่าเรียนของประเทศออสเตรเลียมี 2 แบบ คือ

(1) หากนักศึกษาไม่มีเงินจ่ายเป็นค่าเล่าเรียนก็กู้ยืมเงิน IRL และชำระหนี้ภายหลัง

(2) ถ้านักศึกษามีเงินมากพอที่จะชำระเงินค่าเล่าเรียนล่วงหน้า ก็จะได้รับส่วนลด อย่างไรก็ตาม นักศึกษาส่วนใหญ่จะไม่เลือกชำระเงินล่วงหน้า แต่เลือกที่จะชำระหนี้ภายหลังมากกว่า เช่น ในกรณีที่นักศึกษาเข้าเรียนระดับอุดมศึกษาเมื่ออายุ 18 ปี และมหาวิทยาลัยให้ชำระเงินค่าเล่าเรียนโดยใช้ระบบเงินกู้ IRL นักศึกษาได้นั้นจะต้องลงนามในสัญญากู้ยืมเงิน สมมุติว่าค่าเล่าเรียนปีละ 4,000 ดอลลาร์ออสเตรเลีย ถ้าเรียน 4 ปี ก็จะต้องชำระค่าเล่าเรียน 16,000 ดอลลาร์ออสเตรเลีย ดังนั้น ในระหว่างที่ศึกษาอยู่ 4 ปี นักศึกษารายนี้จะไม่ต้องชำระหนี้ แต่เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะเป็นหนี้อยู่ 16,000 ดอลลาร์ออสเตรเลีย²⁶

4) การชำระหนี้เงินกู้ IRL ของเครือรัฐออสเตรเลีย²⁷

เมื่อมหาวิทยาลัยบันทึกหมายเลขทะเบียนภาษีของนักศึกษาแล้ว จะต้องแจ้งให้กรมสรรพากรทราบเพื่อบันทึกยอดที่คู่กับหมายเลขทะเบียนภาษีของนักศึกษา ข้อมูลนี้จะอยู่ที่กรมสรรพากร โดยยังไม่มีการเรียกเก็บเงินระหว่างที่นักศึกษาเรียนหรือสำเร็จการศึกษาแล้วแต่ยังมีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่ชำระหนี้ได้ เมื่อใดก็ตามที่นักศึกษามีรายได้สูงถึงเกณฑ์จึงชำระหนี้เงินกู้ IRL

สำหรับนักศึกษารายนี้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี จะมีหนี้สินประมาณ 16,000 ดอลลาร์ออสเตรเลีย และอาจจะว่างงานอยู่ 3-6 เดือน โดยยังไม่ชำระหนี้ แต่เมื่อนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาได้ทำงานมีรายได้ 25,000 ดอลลาร์ออสเตรเลียต่อปี ซึ่งเป็นอัตราเงินเดือนเฉลี่ยของ

²⁵ สุภูวพัฒน์ พรหมทอง. อังแล้วเชิงอรรถที่ 4. หน้า 77.

²⁶ สำนักงานประมาณของรัฐบาล. อังแล้วเชิงอรรถที่ 2. หน้า 10.

²⁷ สุภูวพัฒน์ พรหมทอง. อังแล้วเชิงอรรถที่ 4. หน้า 78.

บัณฑิตใหม่ ก็จะต้องเริ่มชำระหนี้ โดยให้หักเงินชำระหนี้ในอัตราร้อยละ 3 ของรายได้หรือประมาณ 800 ดอลลาร์ออสเตรเลียต่อปีและ 16 ดอลลาร์ออสเตรเลียต่อสัปดาห์หากนักศึกษาได้รับรายได้เพิ่มขึ้น โดยจะถูกหักในอัตราสูงสุดร้อยละ 6 ของรายได้

5) กรณีผู้กู้ยืม ไม่ชำระหนี้เงินกู้ยืม²⁸

การชำระหนี้เงินกู้ IRL ไม่ใช่เรื่องที่คุณกัณฑ์ต้องวิต เมื่อชำระหนี้ครบก็หมดภาระหนี้ แต่ในระหว่างที่ชำระหนี้อยู่ หากบริษัทที่นักศึกษาทำงานอยู่ประสบภาวะล้มละลาย หรือนักศึกษาดกงานด้วยสาเหตุอื่นตัดสินใจทำงานแบบไม่เต็มเวลา และมีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่จะชำระหนี้ กรมสรรพากรก็จะพักชำระหนี้ของนักศึกษาไว้ก่อน เมื่อนักศึกษากลับมามีรายได้ปีละ 25,000 ดอลลาร์ออสเตรเลียต่อปีอีกครั้งหนึ่งจึงจะถูกหักเงินเดือนมาชำระหนี้ใหม่

จากที่กล่าวมาข้างต้นพบว่า กฎหมายเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาของประเทศออสเตรเลียนั้นมีจุดเด่นสำคัญที่ไม่พบในพระราชบัญญัติกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 คือ คุณสมบัติของนักศึกษาผู้กู้ยืมเงิน โดยกฎหมายว่าด้วยกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของออสเตรเลียนั้น กำหนดให้นักศึกษาผู้กู้ยืมเงินนั้นสามารถลงทะเบียนเรียนแบบเต็มเวลา หรือไม่เต็มเวลาก็ได้ แต่พระราชบัญญัติกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 นั้น กำหนดให้เฉพาะนักศึกษาผู้ที่ลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรการศึกษapakติเต็มเวลาเท่านั้น จึงจะมีสิทธิยื่นคำขอกู้ยืมเงินจากกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้

นอกจากนี้ กฎหมายว่าด้วยกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของประเทศออสเตรเลีย ยังกำหนดให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วนั้น ยังไม่ต้องชำระเงินคืนกองทุน หากรายได้ยังไม่ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่เพียงพอต่อการชำระ คือมีรายได้ 25,000 ดอลลาร์ออสเตรเลียต่อปี ซึ่งในจุดนี้ไม่มีกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำสำหรับปลอดหนี้ กล่าวคือหากสามารถมีรายได้ 25,000 ดอลลาร์ออสเตรเลียได้ภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว ก็ชำระหนี้ได้เร็ว และหมดภาระหนี้เร็ว ซึ่งจุดนี้เอง มีข้อแตกต่างจากพระราชบัญญัติกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี และเริ่มชำระหนี้ในปีที่ 3 ภายหลังจากสำเร็จการศึกษา โดยไม่ได้คำนึงว่าในปีที่ 3 นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษายังไม่มีงานทำ หรืออยู่ระหว่างตกงานก็ตาม ซึ่งในส่วนนี้กฎหมายไทยได้ก่อให้เกิดภาวะการไม่ชำระหนี้ของผู้กู้ยืมจำนวนมาก จนกลายเป็นลูกหนี้ผิคนัด และมีการฟ้องร้องเพื่อบังคับคดีจำนวนมากในแต่ละปี

²⁸ ปพน กอบคิภูล. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 10. หน้า 49.

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาในประเทศไทย

ในหัวข้อ จะได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาในประเทศไทย ซึ่งประกอบไปด้วยประวัติและกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนในประเทศ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ.2560

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ.2538 โดยกระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย ได้ร่วมพิจารณาและเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และเพื่อแก้ปัญหาทางสังคมเรื่องความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จึงได้มีมติร่วมกันในหลักการ โครงการจัดตั้งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยมีกระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล และธนาคารกรุงไทยทำหน้าที่บริหารจัดการเงินให้กู้ยืม²⁹ คณะรัฐมนตรีได้มีมติในคราวประชุมเมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ.2539 อนุมัติให้เริ่มดำเนินการกองทุนในลักษณะเงินหมุนเวียน ตามนัยมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ.2491 กองทุนฯ จึงเริ่มเปิดให้กู้ยืมตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 ด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีจำนวนกว่า 3,652 ล้านบาท และได้รับการจัดสรรงบประมาณสมทบเป็นรายปีตามความจำเป็น โดยมีหลักการพื้นฐานว่า เพื่อให้เงินกู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษา ซึ่งมาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย สำหรับศึกษาต่อตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทั้งสายสามัญ และสายอาชีวะ) จนถึงระดับปริญญาตรีในประเทศ รวมทั้งการศึกษานอกระบบ ต่อเนื่องจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตร และประเภทที่ กระทรวงศึกษาธิการ กำหนด โดยนักเรียน นักศึกษาจะต้องชำระคืนพร้อมดอกเบี้ยอัตราต่ำเมื่อจบการศึกษาแล้ว ต่อมารัฐบาลเล็งเห็นว่ากองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อศึกษานั้นเอื้อประโยชน์แก่นักเรียน นักศึกษา ที่ด้อยโอกาสอย่างแท้จริงจึงประกาศใช้พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ.2541 มีผลให้กองทุนฯ มีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ภายใต้การกำกับดูแลรับผิดชอบของกระทรวงการคลัง มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 25 มีนาคม พ.ศ.2541 แต่เนื่องจากขณะนั้นกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาอยู่ในช่วงเวลาของการเตรียมการกำหนดระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการเงินและการบัญชีให้

²⁹ บมจ.ธนาคารกรุงไทย ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมนั้น เป็นไปตามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการดำเนินงานกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวงการคลังกับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ฉบับลงวันที่ 5 มีนาคม 2539 และที่แก้ไขเพิ่มเติม.

เป็นไปตามที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว และเพื่อให้การปฏิบัติงานกองทุนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2541 มอบอำนาจให้อธิบดีกรมบัญชีกลางในฐานะกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การเงิน การพัสดุ การตรวจสอบ และการสอบบัญชีภายใน ตามระเบียบของทางราชการ โดยอนุโลมไปพลางก่อนจนกว่าข้อบังคับเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวจะสำเร็จและมีผลบังคับใช้³⁰

จากปัญหาดังกล่าวการขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษาต่อ ทำให้ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากการอุดมศึกษามีผลต่อการพัฒนาประเทศมาเป็นระยะเวลานานและมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการศึกษาอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ทันต่อความรู้ที่พัฒนาขึ้นอยู่เสมอ แต่ที่ผ่านมาประเทศไทยประสบปัญหา กรณีผู้เรียนส่วนใหญ่มีทุนทรัพย์ไม่เพียงพอแต่มีความรู้ความสามารถที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ จึงเกิดเป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษาต่อเป็นจำนวนมาก³¹

จากกรณีปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงมีเหตุผลและความจำเป็นในการจัดตั้ง กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ขึ้นเพื่อให้นักเรียน หรือนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งสายสามัญ และสายอาชีพจนถึงระดับปริญญาตรี ที่มาจากครอบครัวซึ่งมีรายได้น้อย กู้ยืมเงิน เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่างการศึกษา โดยกำหนดให้วันที่ 5 กรกฎาคม ของทุกปี เป็นวันที่ครบกำหนดชำระหนี้คืนพร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี นับจากครบกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี หลังจากจบการศึกษา (ระยะเวลาผ่อนชำระไม่เกิน 15 ปี) หากชำระไม่ตรงตามกำหนด กรณีค้างชำระไม่เกิน 12 เดือน ต้องเสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 1 ต่อเดือนของเงินต้นงวดที่ค้างชำระ และกรณีค้างชำระเกิน 12 เดือน ให้คิดเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 1.5 ต่อเดือนของเงินต้นงวดที่ค้างชำระ อันเป็นแนวทางการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา ในสังคมด้วยการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ให้แก่นักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นการช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นและช่วยสนับสนุนการพัฒนาาระบบการศึกษาทางด้านอุปสงค์โดยการเพิ่มขีดความสามารถในการรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของประชาชนด้วย

การบริหารงานกองทุน มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ 2 หน่วยงาน คือ กระทรวงการคลังและกระทรวงศึกษาธิการ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาพิจารณา

³⁰ สำนักงบประมาณของรัฐบาล. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2. หน้า 10-15.

³¹ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา.(2560). *ความเป็นมากองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา*.(ออนไลน์).เข้าถึงได้จาก:<https://www.studentloan.or.th/index.php/aboutus>. [2560, 25 มีนาคม].

จัดสรรเงินให้กู้ยืม กำหนดนโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับและบริหารกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และมีคณะกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่ง ดำเนินการในส่วนของสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดหรือกำกับของกระทรวงศึกษาธิการและสถานที่อยู่ในสังกัดหรือกำกับของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยสถานศึกษาแต่ละแห่ง เป็นผู้พิจารณาและอนุมัติการให้กู้ยืมตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด นอกจากนี้ยังมีธนาคารกรุงไทยและธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยในฐานะผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม ทำหน้าที่จ่ายเงินให้ผู้กู้รับชำระหนี้ ติดตามหนี้และดำเนินคดีเพื่อบังคับชำระหนี้ ตลอดจนรายงานสถานะของผู้กู้โดยกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาทำหน้าที่ประสานการดำเนินงานของทุกฝ่ายให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์³²

การเข้าร่วมดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา³³

สถานศึกษาที่จะขอเข้าร่วมดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ต้องมีคุณสมบัติตามที่กองทุนกำหนดและเป็นสถานศึกษาที่ได้รับอนุญาต ให้จัดตั้งและได้รับความเห็นชอบให้เปิดดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ในแต่ละสาขาวิชาจากกระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานอื่นที่สถานศึกษานั้นสังกัด ซึ่งก่อนดำเนินงานกองทุน สถานศึกษาต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่ง หรือคณะกรรมการบัญชีจ่ายที่สองแล้วแต่กรณี โดยคุณสมบัติของสถานศึกษา ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

ตารางที่ 2.3 แสดงคุณสมบัติของผู้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา

ระดับการศึกษา	คุณสมบัติ
1. มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)	- ต้องเปิดการเรียนการสอนอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา - ผลการรับรองคุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)* - ต้องจัดให้มีโครงการที่มุ่งจิตอาสาที่มีประโยชน์ต่อสังคมและสาธารณะ
2. ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	- ต้องเปิดการเรียนการสอนอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา - ผลการรับรองคุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)*

³² กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. (2560). *วิสัยทัศน์ พันธกิจ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.studentloan.or.th/index.php/aboutus>. [2560, 20 มีนาคม].

³³ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. (2559). *คู่มือสำหรับสถานศึกษาในการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2559*. กรุงเทพฯ: กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. หน้า 5.

ระดับการศึกษา	คุณสมบัติ
	- ต้องจัดให้มีโครงการที่มุ่งจิตอาสาที่มีประโยชน์ต่อสังคมและสาธารณะ
3. ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.)/ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	- ต้องเปิดการเรียนการสอนอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา - ผลการรับรองคุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)* - ต้องจัดให้มีโครงการที่มุ่งจิตอาสาที่มีประโยชน์ต่อสังคมและสาธารณะ
4. อนุปริญญา/ปริญญาตรี	- ต้องเปิดการเรียนการสอนอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา - หลักสูตรที่เปิดการเรียนการสอนต้องได้รับทราบการเปิดดำเนินการจาก สกอ. ก่อน - ผลการรับรองคุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) * - ผ่านการประเมินของ สกอ.หรือต้นสังกัด - ต้องจัดให้มีโครงการที่มุ่งจิตอาสาที่มีประโยชน์ต่อสังคมและสาธารณะ

หมายเหตุ : *หากสถานศึกษายังไม่มีผลการรับรองในรอบที่ 3 ให้ใช้ผลการรับรองการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ไปพลางก่อน สำหรับสถานศึกษาที่เปิดใหม่และยังไม่มีผลการประเมินของ สมศ. ให้ใช้ผลการประเมินภายในของต้นสังกัด

การเตรียมการให้กู้ยืมเงิน

ในการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินให้ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการให้กู้ยืมเงินประจำสถานศึกษาจำนวนห้าคน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธาน ผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนหนึ่งคนเป็นกรรมการ อาจารย์หรือครูของสถานศึกษานั้น จำนวนสองคนเป็นกรรมการ และให้ประธานแต่งตั้งบุคลากรของสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ จำนวนหนึ่งคน โดยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินประจำสถานศึกษาพิจารณาคัดเลือกนักเรียน นักศึกษาที่ขอกู้ยืมเงิน เพื่อเสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาอนุมัติ ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสาร สัมภาษณ์ผู้ขอกู้ยืมเงิน รวมทั้งถ้ามีความจำเป็นอาจสัมภาษณ์บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย ตรวจสอบโดยเยี่ยมเยียนครอบครัวของผู้ขอกู้ยืมเงินในกรณีที่เห็นว่ามีความจำเป็น แล้วสรุปข้อมูลการกู้ยืมเงินของผู้ขอกู้ยืมเงิน และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

กับการคัดเลือกผู้กู้ยืมเงิน ตามที่คณะกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่งหรือคณะกรรมการบัญชีจ่ายที่สองมอบหมาย

ในการพิจารณาคัดเลือกผู้กู้ยืมเงินให้คณะกรรมการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินประจำสถานศึกษาคัดเลือกผู้กู้ยืมเงิน ซึ่งต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้³⁴

1) เป็นผู้มีสัญชาติไทย

2) เป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด ดังนี้

ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ หมายความว่า ผู้ที่มีรายได้ต่อครอบครัวไม่เกิน 200,000 บาทต่อปี รายได้ต่อครอบครัวพิจารณาตามหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(1) รายได้รวมของผู้กู้ยืม ร่วมกับรายได้ของบิดามารดา (กรณีที่เป็น บิดา มารดาเป็นผู้ปกครอง)

(2) รายได้รวมของผู้กู้ยืม ร่วมกับรายได้ของผู้ปกครอง (กรณีที่ผู้ปกครองมิใช่ บิดา มารดา)

(3) รายได้รวมของผู้กู้ยืม ร่วมกับรายได้ของคู่สมรส (กรณีที่ผู้กู้ยืมได้ทำการสมรสแล้ว)

3) ต้องมีคุณสมบัติอื่นตามที่คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษากำหนด ดังนี้

(1) เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบหรือประกาศการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในโรงเรียน สถานศึกษา หรือสถาบันการศึกษา ที่อยู่ในสังกัด ควบคุมหรือกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวง รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(2) เป็นผู้มีผลการเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดการศึกษา (GPAX) หรือคะแนนเฉลี่ยสะสมหนึ่งปีการศึกษา ก่อนหน้าปีที่จะขอกู้ยืม ไม่นต่ำกว่า 2.00 สำหรับผู้กู้ยืมเงินแต่ละกลุ่ม ดังต่อไปนี้

(2.1) กรณีเป็นผู้กู้ยืมเงินรายใหม่ หรือเป็นผู้กู้ยืมเงินรายเก่าเปลี่ยนระดับการศึกษาที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อนุปริญญาหรือปริญญาตรี

(2.2) กรณีเป็นผู้กู้ยืมเงินรายเก่าเลื่อนชั้นปีทุกระดับการศึกษา

(3) เป็นผู้มีความประพฤติดี ไม่ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาชั้นร้ายแรง หรือไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย เช่น หมกมุ่นในการพนัน เสพยาเสพติดให้โทษ ดื่มสุรา เป็นอาชญา หรือเที่ยวเตร่ในสถานบันเทิงเรีงรมย์เป็นอาชญา เป็นต้น

³⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 6.

(4) เป็นผู้ที่ทำประโยชน์ต่อสังคมหรือสาธารณะในระหว่างปีการศึกษาก่อนหน้าปีการศึกษาที่จะขอกู้ยืม โดยมีหลักฐานการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคมหรือสาธารณะที่น่าเชื่อถือตามจำนวนชั่วโมงที่กำหนดสำหรับผู้ขอกู้ยืมเงินแต่ละกลุ่ม ดังต่อไปนี้

(4.1) กรณีเป็นผู้กู้ยืมเงินรายใหม่ หรือเป็นผู้กู้ยืมเงินรายเก่าเปลี่ยนระดับการศึกษาที่ศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือปริญญาตรี ไม่กำหนดจำนวนชั่วโมง

(4.2) กรณีเป็นผู้กู้ยืมเงินรายเก่าเลื่อนชั้นปีทุกระดับการศึกษาไม่น้อยกว่า 36 ชั่วโมง การทำประโยชน์ต่อสังคมหรือสาธารณะ หมายถึง การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคม หรือประเทศชาติในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อช่วยขจัดเกลียดใจให้มีความเมตตา กรุณา มีความเสียสละและมีจิตสาธารณะเพื่อช่วยสร้างสรรค์สังคมหรือสาธารณะให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งจะต้องไม่เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและไม่ได้รับค่าตอบแทนในลักษณะการจ้าง

(5) ต้องมีอายุในขณะที่ขอกู้ โดยเมื่อนับรวมกันระยะเวลาตลอดหนี้ 2 ปี และระยะเวลาผ่อนชำระอีก 15 ปี รวมกันแล้วต้องไม่เกิน 60 ปี

(6) ไม่เคยเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาใดๆมาก่อน

(7) ไม่เป็นผู้ปฏิบัติงานและรับเงินเดือนหรือค่าจ้างประจำในหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนในลักษณะเต็มเวลา

(8) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(9) ไม่เป็นหรือเคยเป็นผู้ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

เมื่อคณะกรรมการให้กู้ยืมเงินได้พิจารณาแล้ว วงเงินในการกู้ยืมขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาของผู้กู้และขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการอีกด้วย

ตารางที่ 2.4 แสดงอัตราอย่างสูงของเงินกู้ที่จะได้รับ

ระดับการศึกษา	จำนวนเงินที่กู้
1. มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6)	กู้ได้ไม่เกิน 54,400 บาท
2. ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	กู้ได้ไม่เกิน 47,400 บาท
3. ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.)/ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	กู้ได้ไม่เกิน 51,400 บาท
4. อนุปริญญา/ปริญญาตรี	กู้ได้ไม่เกิน 86,400 บาท

โดยระยะเวลาที่ยื่นกู้ ให้ผู้กู้รายเก่าที่มีความประสงค์จะเรียนต่อที่สถานศึกษาเดิม และมีความประสงค์จะกู้ต่อไป ให้ยื่นกู้ในภาคเรียนที่ 2 จนกระทั่งก่อนปิดภาคเรียนของปีปัจจุบัน ซึ่งจะช่วยให้ได้รับเงินเมื่อเปิดภาคเรียน สำหรับผู้กู้รายเก่าที่ย้ายสถานศึกษาและมีความประสงค์จะกู้ต่อให้ยื่นต่อสถานศึกษาแห่งใหม่ที่ประสงค์ศึกษาต่อในเวลาที่เขาเรียนในสถานศึกษานั้น และผู้กู้รายใหม่ให้ยื่นกู้เมื่อเปิดภาคเรียน

การชำระหนี้ค้ำเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นไปตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ.2560 โดยผู้กู้ยืมเงินที่มีหน้าที่ชำระเงินกู้ยืมค้ำเงินกองทุน ซึ่งผู้กู้ยืมที่สำเร็จการศึกษาหรือเลิกการศึกษาแล้วเป็นเวลา 2 ปี นับจากปีที่สำเร็จการศึกษาหรือเลิกการศึกษา (ครบระยะเวลาปลอดหนี้) และในกรณีผู้กู้ยืมที่กู้ต่อเนื่องติดต่อกัน 2 ปี และไม่แจ้งสถานภาพให้ผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมทราบจะถือว่าเป็นผู้ครบกำหนดชำระหนี้และมีหน้าที่ต้องชำระหนี้ค้ำเงินกองทุน³⁵

ในการชำระหนี้ผู้กู้ยืมเงินต้องชำระเงินกู้ยืม พร้อมทั้งดอกเบี้ยหรือประโยชน์อื่นใดร้อยละ 1 ต่อปีโดยต้องคืนให้กองทุนให้เสร็จสิ้นภายใน 15 ปี นับแต่วันที่ต้องเริ่มชำระหนี้ และให้ผู้กู้ยืมเงินชำระหนี้งวดแรก ภายในวันที่ 5 กรกฎาคมของทุกปี หลังจากครบระยะเวลาปลอดหนี้ โดยให้ชำระหนี้คืนเฉพาะเงินต้นในอัตราร้อยละ 1.5 ของวงเงินที่ได้กู้ยืม ในการชำระหนี้งวดต่อ ๆ ไปให้ผู้กู้ยืมเงินชำระเงินต้นคืน ตามอัตราผ่อนชำระที่กองทุนกำหนด พร้อมด้วยดอกเบี้ยหรือประโยชน์อื่นใดในอัตราร้อยละ 1 ต่อปีของเงินต้นที่ค้าง ภายในวันที่ 5 กรกฎาคมของทุกปี ในกรณีผู้กู้ยืมผิดนัดชำระหนี้ ผู้กู้ยืมเงินจะต้องชำระค่าปรับ หรือค่าธรรมเนียมจัดการกรณีผิดนัดชำระหนี้ตามอัตราที่กองทุนกำหนด หากผู้กู้ยืมเงินที่มีความประสงค์จะขอชำระหนี้คืนก่อนครบกำหนดระยะเวลาชำระหนี้หรือก่อนครบระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี สามารถชำระคืนโดยไม่เสียดอกเบี้ยหรือประโยชน์อื่นใด

ตัวอย่าง ผู้กู้ยืมเงินที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2558 มีระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี ผู้กู้เงินจะครบกำหนดชำระหนี้คืนภายในวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ.2561 ดังนี้

³⁵พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560. หมวด 5 มาตรา 44.

ตารางที่ 2.5 แสดงตัวอย่างระยะเวลาการปลอดภาระการชำระหนี้ภายหลังจากสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561
←	→		
	ปีการศึกษา 2558		
	←	ระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี	→
			ครบกำหนดชำระ 5 ก.ค. 2561

ผู้กู้ยืมเงินสามารถเลือกผ่อนชำระหนี้เป็นรายปีหรือรายเดือน โดยจำนวนเงินต้นที่ชำระเป็นรายปี หรือรายเดือนรวมตลอดปี หรือต้องไม่ต่ำกว่าอัตราดังนี้

ตารางที่ 2.6 แสดงอัตราดอกเบี้ยของเงินต้นในการชำระหนี้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา

ปีที่ชำระ	จำนวนร้อยละของยอดหนี้ที่กู้ยืม	ปีที่ชำระ	จำนวนร้อยละของยอดหนี้ที่กู้ยืม
1	1.5	9	7.0
2	2.5	10	8.0
3	3.0	11	9.0
4	3.5	12	10.0
5	4.0	13	11.0
6	4.5	14	12.0
7	5.0	15	13.0
8	6.0	รวม	100

ในการขอผ่อนผันชำระหนี้ของผู้กู้ยืม ต้องมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

ตารางที่ 2.7 แสดงหลักเกณฑ์และเอกสารประกอบการผ่อนผันการชำระหนี้เงินกู้ยืม

หลักเกณฑ์	เอกสารเพื่อประกอบการพิจารณา	การผ่อนผัน
1. เป็นผู้ไม่มีรายได้	1.1 หนังสือรับรองจากผู้ใหญ่บ้าน หรือ ข้าราชการระดับ 5 หรือเทียบเท่าขึ้นไป 1.2 สำเนาภาพถ่ายบัตรประจำตัว ข้าราชการของผู้รับรอง	ผ่อนผันได้คราวละไม่เกิน 6 เดือน รวมระยะเวลาแล้วไม่เกิน 2 ปี โดยไม่เสียค่าปรับ หรือ ค่าธรรมเนียมจัดการ

2. เป็นผู้มีรายได้น้อยต่ำกว่าเดือนละ 4,700 บาท	2.1 หนังสือรับรองจากผู้ใหญ่บ้าน หรือข้าราชการระดับ 5 หรือเทียบเท่าขึ้นไป 2.2 หลักฐานแสดงรายได้ หรือเงินเดือน หรือมีหนังสือรับรองจากนายจ้าง 2.3 สำเนาภาพถ่ายบัตรประจำตัวข้าราชการของผู้รับรอง	ผ่อนได้ไม่ต่ำกว่า 300 บาทต่อเดือน หรือ 2,400 บาทต่อปี แต่ต้องไม่น้อยกว่าดอกเบี้ยหรือประโยชน์อื่นใดที่เกิดในงวดนั้น ๆ และหากจำนวนที่ครบกำหนดชำระต่ำกว่า 2,400 บาท ให้ชำระเต็มตามจำนวน
3. เป็นผู้ประสพภัยพิบัติจากอัคคีภัย อุทกภัย วัตภัย หรือจากภัยธรรมชาติอื่น ๆ รวมถึงภัยจากสงคราม หรือจลาจล ซึ่งทรัพย์สินได้รับความเสียหายอย่างรุนแรง	3.1 หนังสือรับรองจากผู้ใหญ่บ้าน หรือข้าราชการระดับ 5 หรือเทียบเท่าขึ้นไปหรือยศตำรวจ ส.ต.ต. ขึ้นไป 3.2 สำเนาภาพถ่ายบัตรประจำตัวข้าราชการของผู้รับรอง	ผ่อนผันได้คราวละไม่เกิน 6 เดือน รวมระยะเวลาแล้วไม่เกิน 2 ปี โดยไม่เสียค่าปรับ หรือค่าธรรมเนียมจัดการ

จากหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการกู้ยืมเพื่อการศึกษา จะเห็นได้ว่า การจัดตั้งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาในสังคมด้วยการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นให้แก่นักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นการช่วยยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น และช่วยสนับสนุนการพัฒนาระบบการศึกษาทางด้านอุปสงค์โดยการเพิ่มขีดความสามารถในการรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของประชาชนต่อไป

จะเห็นได้ว่า กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) นับเป็นหนึ่งในกลไกที่สำคัญของรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่เยาวชนไทยอย่างทั่วถึง โดยเงินที่นำมาให้กู้ยืมทั้งหมดมาจากเงินงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งเป็นเงินภาษีอากรของคนไทยทั่วประเทศ หากแต่ระบบการกู้ยืมเงินเพื่อศึกษานั้นกลับดำเนินการอย่างไม่ค่อยมีประสิทธิภาพมากนัก ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญเนื่องมาจากการขาดวินัยทางการเงินของผู้กู้ ทำให้ผู้กู้ยืมบางส่วนไม่ชำระเงินคืนกองทุน³⁶ จึงส่งผลกระทบต่อเงินที่จะนำมาหมุนเวียนเพื่อให้กู้ยืมกับนักเรียน นักศึกษารุ่นต่อไป ซึ่งในปัจจุบันมีผู้กู้ยืมที่ค้างชำระส่วนหนึ่งมาจากกลุ่มที่ตกงานหรือมีเงินเดือนไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้และจากกลุ่มที่มีงานทำและได้เงินเดือนเพียงพอที่จะชดเชยหนี้แต่กลับละเลยไม่ชำระหนี้ จะเห็นได้ว่ากลุ่มนี้

³⁶ เอื้อมดาว เอกะสิงห์. (2554). พฤติกรรมในการชำระหนี้ของลูกค้า บมจ.ธนาคารกรุงไทย ในกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. หน้า 52.

ไม่มีปัญหาทางการเงินแต่กลับเลือกที่จะไม่ชำระหนี้คืนกองทุนฯ ทำให้ส่งผลต่อเนื่องไปยังการติดตามทวงหนี้ ซึ่งกองทุนฯ สูญเสียค่าใช้จ่ายในการจ้างทนายความติดตามทวงหนี้เป็นอย่างมากแต่กลับได้เงินที่ทวงหนี้กลับมาน้อยกว่าค่าจ้างทนายในการทวงหนี้ ซึ่งหากติดตามทวงหนี้ไม่ได้ก็จะนำไปสู่การเตรียมฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้ที่ไม่ชำระหนี้คืนกองทุนฯ

ในการดำเนินการติดตามทวงหนี้้นั้นเมื่อคดีมีการฟ้องร้องเกิดขึ้นจะต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ซึ่งทางกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาต้องจ่ายค่าจ้างทนายความ ค่าธรรมเนียมศาล คดีละ 5,500 บาท ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนนี้จะได้กลับมาก็ต่อเมื่อกองทุนฯ ชนะคดีกับผู้กู้แล้ว เนื่องจากกฎหมายกำหนดว่า ลูกหนี้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในระหว่างดำเนินคดี ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นฝ่ายแพ้คดี และจะยึดทรัพย์สินลูกหนี้หากคดีถึงที่สุดแล้ว โดยในการจ้างบริษัทติดตามหนี้เป็นขั้นตอนตามปกติที่ถือปฏิบัติเหมือนสถาบันการเงินของรัฐอื่น ๆ ด้วยเหตุผลทางด้านกฎหมายที่ต้องดำเนินการ และการดำเนินการก็จะให้บริษัทที่ติดตามทวงหนี้ยึดวิธีปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) กำหนด โดยทรัพย์สินที่ยึดได้ส่วนใหญ่จะเป็นบ้านและที่ดิน ซึ่งกรมบังคับคดีจะเป็นฝ่ายดำเนินการยึดทรัพย์และขายทอดตลาด ซึ่งในกรณีที่ขายทอดตลาดแล้ว ได้เงินมากกว่าที่เป็นหนี้ กยศ. ก็จะคืนให้ลูกหนี้ แต่หากไม่พอชำระหนี้ ก็จะต้องไปดูว่าลูกหนี้มีทรัพย์สินอื่นหรือไม่หากมีก็จะทำการยึดหรืออายัดต่อไป

ในการดำเนินการทวงหนี้ กยศ. ได้มีแนวทางในการดำเนินการ โดยมีข้อเสนอแนะของกองทุนฯ เรื่องการมีอำนาจเข้าถึงฐานข้อมูลของผู้กู้ได้มากขึ้น และให้หน่วยงาน นายจ้าง หักเงินเดือนของลูกจ้าง หรือบุคลากรในหน่วยงานที่เป็นลูกหนี้ของกองทุนฯ เป็นรายเดือน แทนที่จะชำระปีละ 1 ครั้ง เพื่อนำส่งกองทุนฯ พร้อมกับเงินหักภาษี ณ ที่จ่ายของกรมสรรพากร ซึ่งในประเด็นนี้เป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพราะเป็นการบังคับชำระหนี้ของกองทุนฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยกระตุ้นลูกหนี้ที่ทำงานอยู่ในองค์กรให้ตระหนักถึงการชำระหนี้มากขึ้น

2.2.2 แนวคิดว่าด้วยการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียน ตามพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558

การจัดตั้งทุนกองทุนหรือทุนหมุนเวียน จะกระทำได้เฉพาะกรณีที่เป็นกิจกรรมที่ส่วนราชการหน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตามหน้าที่เพื่อสาธารณะประโยชน์ หรือเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ หรือเพื่อช่วยเหลือในการครองชีพ หรืออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และไม่สามารถใช้วิธีการดำเนินการตามระเบียบราชการได้ ทั้งนี้ กิจกรรมดังกล่าวต้องกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ต้องก่อให้เกิดรายได้ที่เกิดจากการดำเนินงานกลับเข้าสมทบเป็นแหล่งรายรับของทุนหมุนเวียน ซึ่งมิใช่มาจากเงินงบประมาณแผ่นดินแต่เพียงอย่างเดียว โดยอนุญาตให้นำเงินรายรับนั้นมาสมทบไว้

ใช้จ่ายได้โดยไม่ต้องนำส่งคลัง³⁷ ซึ่งทุนหมุนเวียนที่ขอจัดตั้งต้องมีลักษณะการดำเนินงานที่ไม่ซ้ำซ้อนกับทุนหมุนเวียนที่ได้ดำเนินการอยู่แล้ว หรือไม่ซ้ำซ้อนกับหน้าที่หลักของหน่วยงานของรัฐอื่น หรือมีการดำเนินงานในลักษณะเดียวกับการปฏิบัติงานตามภารกิจปกติของส่วนราชการ โดยต้องเป็นการดำเนินงานที่ไม่เป็นการแข่งขันกับภาคเอกชน/รัฐวิสาหกิจ หรือกิจกรรมที่เอกชน/รัฐวิสาหกิจสามารถดำเนินการได้ ทั้งนี้ ทุนหมุนเวียนที่จัดตั้งต้องไม่มีลักษณะที่กำหนดให้ใช้จ่ายเฉพาะดอกผลโดยขอรับการจัดสรรเงินงบประมาณเป็นทุนประเดิมและเงินสมทบ เพื่อนำไปฝากสถาบันการเงินเพื่อให้ได้ดอกผลมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของทุนหมุนเวียนและทุนหมุนเวียนที่จัดตั้งตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการใดกิจการหนึ่งที่เป็นจำเป็น และมีความสำคัญในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานและวงเงินในการดำเนินการไว้ให้ชัดเจน³⁸

ในปัจจุบันรัฐได้จัดตั้งทุนหมุนเวียนเพื่อใช้เป็นกลไกสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายการคลัง ทั้งในด้านกระตุ้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การรักษาเสถียรภาพด้านราคา การจ้างงาน รวมถึงการกระจายรายได้ เนื่องจากมีความคล่องตัวมากกว่าการดำเนินงานภายใต้ระบบงบประมาณปกติ เช่น กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน และกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร เป็นต้น ในการจัดแบ่งประเภททุนหมุนเวียนที่จัดตั้งขึ้นในหน่วยงานของรัฐเพื่อดำเนินการภายใต้กรอบวัตถุประสงค์และกิจกรรมที่แตกต่างกันตามความจำเป็นและภารกิจของหน่วยงานนั้น ๆ โดยที่กรมบัญชีกลางได้จำแนกประเภทของทุนหมุนเวียนเพื่อประโยชน์ในการกำกับ ดูแล และพัฒนาการบริหารจัดการทุนหมุนเวียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และรูปแบบกิจกรรมในการดำเนินงาน ดังนี้³⁹

1) ทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืม จัดตั้งขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเงินทุนมาปล่อยให้ผู้ยืม โดยอาจคิดดอกเบี้ยหรือไม่คิดดอกเบี้ยจากบุคคลที่มาขอกู้ยืม ได้แก่ บุคคลในส่วนราชการ กระทรวง ภาคเอกชน เกษตรกร และประชาชนทั่วไป โดยจะทยอยใช้คืนเงินกู้ยืมในภายหลัง เช่น กองทุนเงินให้ผู้ยืมเพื่อการศึกษา กองทุนสงเคราะห์เกษตรกรกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นต้น

2) ทุนหมุนเวียนเพื่อการจำหน่ายและการผลิต จัดตั้งขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อซื้อและหรือผลิตสินค้าต่าง ๆ เพื่อจำหน่ายให้แก่หน่วยงานราชการ องค์กรเฉพาะกิจต่าง ๆ รวมทั้ง

³⁷ สำนักงบประมาณของรัฐสภา. (2559). *ทุนหมุนเวียนของประเทศไทย: งบประมาณ และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงบประมาณของรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. หน้า 15.

³⁸ กรมบัญชีกลาง. (2554). *กรอบคู่มือการขอจัดตั้งทุนหมุนเวียนของทางราชการ*. กรุงเทพฯ: สำนักกำกับและพัฒนาระบบเงินนอกงบประมาณกรมบัญชีกลางกระทรวงการคลัง. หน้า 22.

³⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 23.

ภาคเอกชนและประชาชนทั่วไป เช่น เงินทุนหมุนเวียนการผลิตหรือบริการพาณิชย์และการทำของเงินทุนหมุนเวียนยางพารา เงินทุนหมุนเวียนยาเสพติด เป็นต้น

3) ทุนหมุนเวียนเพื่อการบริการ จัดตั้งขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการในรูปแบบต่างๆ แก่หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชนและประชาชนทั่วไป โดยอาจมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการให้บริการ เช่น เงินทุนหมุนเวียนเพื่อการบริหารท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ เงินทุนค่าธรรมเนียมผ่านทาง เงินทุนหมุนเวียนสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำจังหวัดภูเก็ต เป็นต้น

4) ทุนหมุนเวียนเพื่อการสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม จัดตั้งขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เงินทดแทน ช่วยเหลือ สงเคราะห์แก่ประชาชนโดยรวม โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลที่ด้อยโอกาสหรือประสบปัญหาความยากลำบาก ให้ได้รับประโยชน์จากภาครัฐอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ การช่วยเหลือบางกลุ่มเป้าหมายอาจมีส่วนร่วมในการจ่ายเงินสมทบเข้าทุนหมุนเวียน เช่น กองทุนประกันสังคม กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกองทุนคุ้มครองเด็ก เป็นต้น

5) ทุนหมุนเวียนเพื่อการสนับสนุนส่งเสริม จัดตั้งขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ให้ได้มาซึ่งประโยชน์ของภาครัฐและประชาชนส่วนรวม โดยไม่มุ่งหวังกำไร เช่น เงินทุนหมุนเวียนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี กองทุนส่งเสริมการท่องเที่ยว กองทุนสำหรับผู้เดินทางไปประกอบพิธีฮัจย์ เป็นต้น

จากการแบ่งประเภทกองทุนหมุนเวียนแล้ว พบว่า กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาอยู่ในประเภททุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืม เพราะวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อนำเงินทุนมาปล่อยให้กู้ยืม โดยอาจคิดดอกเบี้ยหรือไม่คิดดอกเบี้ยจากบุคคลที่มาขอกู้ยืม โดยจะทยอยใช้คืนเงินกู้ยืมในภายหลังตามกำหนดในสัญญากู้ยืม เมื่อเปรียบเทียบกับกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา และกองทุนทุนหมุนเวียนแล้วต่างพบปัญหาที่เหมือนกันคือ ปัญหาการค้างชำระหนี้ของผู้กู้ยืม ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่มาจากผู้กู้ให้เหตุผลว่า ไม่มีเงินชำระหนี้ ซึ่งสาเหตุสำคัญของลูกหนี้ค้างชำระกองทุนเป็นจำนวนมากและเป็นระยะเวลานาน เนื่องจากไม่มีการติดตามให้ความช่วยเหลือและรายงานผลการชำระหนี้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามมาตรการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระลูกหนี้กองทุนโดยเคร่งครัด

2.3 กระบวนการทำสัญญาเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560

ในหัวข้อนี้จะได้นำเสนอกระบวนการในการจัดทำสัญญาเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อ เจ้าหนี้และลูกหนี้ การเข้าทำสัญญา ระยะเวลา ภาระดอกเบี้ยสัญญา และการชำระหนี้เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

2.3.1 เจ้าหนี้และลูกหนี้

หนี้ (Obligation) ตามคำนิยามแล้วหมายถึง ความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างบุคคล ตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป แต่ละฝ่ายจะมีที่กันก็ได้ และด้วยความสัมพันธ์อันนี้ ฝ่ายที่เรียกว่า "เจ้าหนี้" มีสิทธิบังคับฝ่ายที่เรียกว่า "ลูกหนี้" ให้กระทำการหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ของฝ่ายเจ้าหนี้ได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ฝ่ายลูกหนี้มีหน้าที่ต้องกระทำการหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ของฝ่ายเจ้าหนี้

ดังนั้น เจ้าหนี้ ตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 หมายถึง กองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ได้ส่งมอบเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาให้แก่ลูกหนี้ เพื่อนำไปใช้จ่ายในการศึกษา ส่วนลูกหนี้ หมายถึง ผู้กู้ยืมเงิน ได้แก่ นักเรียนหรือนักศึกษาผู้ได้รับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาจากกองทุนฯ

หน้าที่ลูกหนี้ที่กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา

พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 กำหนดให้สถานศึกษาที่ประสงค์จะเข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุนนั้น ให้ยื่นคำขอเข้าร่วมดำเนินงานต่อกองทุนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด เมื่อสถานศึกษาได้รับความเห็นชอบให้เข้าร่วมดำเนินงานกับกองทุนแล้ว ให้ทำบันทึกข้อตกลง (MOU) กับกองทุนตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด และต้องปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในบันทึกข้อตกลง โดยเคร่งครัด หากสถานศึกษาใดไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ให้ถูกต้องครบถ้วน กองทุนอาจเพิกถอนการเข้าร่วมดำเนินงานของสถานศึกษาแห่งนั้นก็ได้⁴⁰

นอกจากนี้ ยังพบว่านักเรียนหรือนักศึกษาผู้ใดจะขอกู้ยืมเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ต้องศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่ร่วมดำเนินงานกับกองทุน และต้องมีสัญชาติไทย มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด⁴¹ และนักเรียนหรือนักศึกษาซึ่งได้รับอนุมัติให้

⁴⁰พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560. มาตรา 38.

⁴¹พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560. มาตรา 39.

กู้ยืมเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ต้องทำสัญญากู้ยืมเงินตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการกำหนดและคณะกรรมการจะกำหนดให้มีผู้ค้ำประกันการชำระเงินคืนกองทุนด้วยก็ได้

อย่างไรก็ตาม ผู้กู้ยืมเงินมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามสัญญากู้ยืมเงิน โดยเคร่งครัด โดยมีหน้าที่ที่สำคัญ คือ 1) ให้ความยินยอมในขณะที่ทำสัญญากู้ยืมเงิน เพื่อให้ผู้มีหน้าที่จ่ายเงินได้พึง ประเมินตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากร หักเงินได้พึงประเมินของตนตามจำนวนที่กองทุน แจ้งให้ทราบเพื่อชำระเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาคืนกองทุน 2) แจ้งสถานะการเป็นผู้กู้ยืมเงินต่อหัวหน้า หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่ตนทำงานด้วยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เริ่มปฏิบัติงาน และ ยินยอมให้หักเงินได้พึงประเมินของตนเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืม และ 3) ยินยอมให้กองทุนเข้าถึงข้อมูล ส่วนบุคคลของตนที่อยู่ในครอบครองของบุคคลอื่น รวมทั้งยินยอมให้กองทุนเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการ กู้ยืมเงิน และการชำระเงินคืนกองทุน⁴²

จากการศึกษายังพบอีกว่า การกู้ยืมเงินของนักเรียน นักศึกษาในแต่ละภาคการศึกษานั้น พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษากำหนดให้ผู้กู้ยืมเงินแจ้งขอเบิกเงินกู้ยืมเพื่อ การศึกษาต่อกองทุนโดยการลงทะเบียนเรียน จำนวนเงินค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง กับการศึกษา และค่าครองชีพต้องได้รับการรับรองจากสถานศึกษา และกำหนดให้กองทุนจ่ายค่าเล่า เรียนและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตามจำนวนที่ได้รับแจ้งให้แก่สถานศึกษาที่ผู้กู้ยืมเงิน ศึกษาอยู่ สำหรับค่าครองชีพให้กองทุนจ่ายเข้าบัญชีของผู้กู้ยืมเงินโดยตรง และให้ถือว่าเงินที่จ่าย ให้แก่สถานศึกษาหรือผู้กู้ยืมเงินดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผู้กู้ยืมเงินต้อง ชำระคืนกองทุน และให้ถือว่า จำนวนเงินดังกล่าว เป็นจำนวนอันถูกต้อง ที่ผู้กู้ยืมเงินมีหน้าที่และ ความรับผิดชอบต้องชดใช้เงินคืนให้แก่กองทุน⁴³

2.3.2 การเข้าทำสัญญา⁴⁴

ในการเข้าทำสัญญากู้ยืมเพื่อการศึกษาให้ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการให้ กู้ยืมเงินประจำสถานศึกษาจำนวนห้าคน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธาน ผู้แทน องค์กรชุมชน จำนวนหนึ่งคนเป็นกรรมการ อาจารย์ หรือครูของสถานศึกษานั้น จำนวนสองคนเป็น กรรมการ และให้ประธานแต่งตั้งบุคลากรของสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ จำนวนหนึ่ง คน ผู้แทนองค์กรชุมชนตามวรรคหนึ่งให้หมายถึงบุคคลที่อยู่ในองค์กรชุมชนตามความหมายที่ คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษากำหนด โดยมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคัดเลือก

⁴²พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560. มาตรา 42.

⁴³พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560. มาตรา 42.

⁴⁴กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา.อั่งแล้วเชิงอรรถที่ 36. หน้า 10.

นักเรียน/นักศึกษาที่ขอกู้ยืมเงิน เพื่อเสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาอนุมัติ โดยให้ดำเนินการ ดังนี้

- 1) ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสาร
- 2) สัมภาษณ์ผู้ขอกู้ยืมเงิน รวมทั้งถ้ามีความจำเป็นอาจสัมภาษณ์บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย
- 3) ตรวจสอบโดยเยี่ยมชมครอบครัวของผู้ขอกู้ยืมเงินในกรณีที่เห็นว่ามีความจำเป็น
- 4) สรุปข้อมูลการกู้ยืมเงินของผู้ขอกู้ยืมเงิน
- 5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกผู้ขอกู้ยืมเงิน ตามที่คณะกรรมการ

บัญชีจ่ายที่หนึ่งหรือคณะกรรมการบัญชีจ่ายที่สองมอบหมาย

ในการพิจารณาคัดเลือกผู้กู้ยืมเงินให้คณะกรรมการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินประจำสถานศึกษาคัดเลือกผู้กู้ยืมเงิน ซึ่งต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) เป็นผู้มีสัญชาติไทย
- 2) เป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด ดังนี้

ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ หมายความว่า ผู้ที่มีรายได้ต่อครอบครัวไม่เกิน 200,000 บาทต่อปี รายได้ต่อครอบครัวพิจารณาตามหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) รายได้รวมของผู้ขอกู้ยืม รวมกับรายได้ของบิดามารดา (กรณีที่เป็นบิดา มารดาเป็นผู้ปกครอง)
- (2) รายได้รวมของผู้ขอกู้ยืม รวมกับรายได้ของผู้ปกครอง (กรณีที่ผู้ปกครองมิใช่บิดา มารดา)
- (3) รายได้รวมของผู้ขอกู้ยืม รวมกับรายได้ของคู่สมรส (กรณีที่ผู้ขอกู้ยืมได้ทำการสมรสแล้ว)

3) ต้องมีคุณสมบัติอื่นตามที่คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษากำหนด ดังนี้

(1) เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบหรือประกาศการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในโรงเรียน สถานศึกษา หรือสถาบันการศึกษา ที่อยู่ในสังกัด ควบคุมหรือกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวง รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(2) เป็นผู้ที่มีผลการเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดการศึกษา (GPAX) หรือคะแนนเฉลี่ยสะสมหนึ่งปีการศึกษาหน้าปีที่จะขอกู้ยืม ไม่น้อยกว่า 2.00 สำหรับผู้ขอกู้ยืมเงินแต่ละกลุ่ม ดังต่อไปนี้

(2.1) กรณีเป็นผู้กู้ยืมเงินรายใหม่ หรือเป็นผู้กู้ยืมเงินรายเก่าเปลี่ยนระดับการศึกษาที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อนุปริญญาหรือปริญญาตรี

(2.2) กรณีเป็นผู้กู้ยืมเงินรายเก่าเลื่อนชั้นปีทุกระดับการศึกษา

(3) เป็นผู้มีคุณสมบัติดี ไม่ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาชั้นร้ายแรง หรือไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย เช่น หมกมุ่นในการพนัน เสพยาเสพติดให้โทษ ดื่มสุรา เป็นอาชญา หรือเที่ยวเตร่ในสถานบันเทิงเรีงรมย์เป็นอาชญา เป็นต้น

(4) เป็นผู้ที่ทำประโยชน์ต่อสังคมหรือสาธารณะในระหว่างปีการศึกษา ก่อนหน้าปีการศึกษาที่จะขอกู้ยืม โดยมีหลักฐานการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคม หรือสาธารณะที่น่าเชื่อถือตามจำนวนชั่วโมงที่กำหนดสำหรับผู้กู้ยืมเงินแต่ละกลุ่ม ดังต่อไปนี้

(4.1) กรณีเป็นผู้กู้ยืมเงินรายใหม่ หรือเป็นผู้กู้ยืมเงินรายเก่าเปลี่ยนระดับ การศึกษาที่ศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือปริญญาตรี ไม่กำหนดจำนวนชั่วโมง

(4.2) กรณีเป็นผู้กู้ยืมเงินรายเก่าเลื่อนชั้นปีทุกระดับการศึกษาไม่น้อยกว่า 36 ชั่วโมง การทำประโยชน์ต่อสังคมหรือสาธารณะ หมายถึง การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคม หรือประเทศชาติในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อช่วยขัดเกลาคจิตใจให้มีความเมตตา กรุณา มีความ เสียสละและมีจิตสาธารณะเพื่อช่วยสร้างสรรค์สังคมหรือสาธารณะให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่ง จะต้องไม่เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและไม่ได้รับค่าตอบแทนในลักษณะการจ้าง

(5) ต้องมีอายุในขณะที่ขอกู้ โดยเมื่อนับรวมกันระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี และ ระยะเวลาผ่อนชำระอีก 15 ปี รวมกันแล้วต้องไม่เกิน 60 ปี

(6) ไม่เคยเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาใดๆ มาก่อน

(7) ไม่เป็นผู้ปฏิบัติงานและรับเงินเดือนหรือค่าจ้างประจำในหน่วยงานของรัฐหรือ เอกชนในลักษณะเต็มเวลา

(8) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(9) ไม่เป็นหรือเคยเป็นผู้ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

2.3.3 ระยะเวลากู้

ในการกู้ยืมเงิน ผู้กู้ยืมเงินที่มีหน้าที่ชำระเงินกู้ยืมคืนกองทุน โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) ผู้กู้ยืมที่สำเร็จการศึกษาหรือเลิกการศึกษาแล้วเป็นเวลา 2 ปี นับจากปีที่สำเร็จ การศึกษาหรือเลิกการศึกษา (ครบระยะเวลาปลอดหนี้)

2) กรณีผู้กู้ยืมที่กู้ต่อเนื่องติดต่อกัน 2 ปี และไม่แจ้งสถานภาพให้ผู้บริหารและจัด การเงินให้กู้ยืมทราบจะถือว่าเป็นผู้ครบกำหนดชำระหนี้และมีหน้าที่ต้องชำระหนี้คืนกองทุน

ในการชำระหนี้ต้องมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

- 1) ผู้กู้ยืมเงินต้องชำระเงินกู้ยืม พร้อมทั้งดอกเบี้ยหรือประโยชน์อื่นใดร้อยละ 1 ต่อปี โดยต้องคืนให้กองทุนให้เสร็จสิ้นภายใน 15 ปี นับแต่วันที่ต้องเริ่มชำระหนี้
- 2) ให้ผู้กู้ยืมเงินชำระหนี้งวดแรก ภายในวันที่ 5 กรกฎาคมของทุกปี หลังจากครบระยะเวลาปลอดหนี้ โดยให้ชำระหนี้คืนเฉพาะเงินต้นในอัตราร้อยละ 1.5 ของวงเงินที่ได้กู้ยืม
- 3) การชำระหนี้งวดต่อไป ให้ผู้กู้ยืมเงินชำระเงินต้นคืน ตามอัตราผ่อนชำระที่กองทุนกำหนด พร้อมด้วยดอกเบี้ยหรือประโยชน์อื่นใด ในอัตราร้อยละ 1 ต่อปีของเงินต้นที่ค้าง ภายในวันที่ 5 กรกฎาคมของทุกปี
- 4) หากผู้กู้ยืมผิดนัดชำระหนี้ ผู้กู้ยืมเงินจะต้องชำระค่าปรับ หรือค่าธรรมเนียมจัดการกรณีผิดนัดชำระหนี้ตามอัตราที่กองทุนกำหนด
- 5) ผู้กู้ยืมเงินที่มีความประสงค์จะขอชำระหนี้คืนก่อนครบกำหนดระยะเวลาชำระหนี้หรือก่อนครบระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี สามารถชำระคืนโดยไม่เสียดอกเบี้ยหรือประโยชน์อื่นใด

2.3.4 การบอกเลิกสัญญา⁴⁵

สิทธิในการบอกเลิกสัญญามี 2 กรณี คือ

- 1) กรณีกองทุนให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจบอกเลิกสัญญา
 - (1) เมื่อผู้กู้ยืมเงินมิได้แจ้งให้ธนาคารทราบเป็นหนังสือภายใน 15 วัน นับแต่วันที่เปลี่ยนแปลงชื่อ หรือนามสกุล หรือสถานที่ หรือย้ายสถานศึกษา หรือสำเร็จการศึกษา หรือเลิกศึกษา
 - (2) เมื่อผู้กู้ยืมเงินมิได้แจ้งให้ธนาคารทราบเป็นหนังสือภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ผู้กู้ยืมเงิน เริ่มทำงาน และในกรณีที่ผู้กู้ยืมเงินย้ายที่อยู่ หรือเปลี่ยนงาน หรือสถานที่ทำงาน หรือเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเงินเดือน ค่าจ้างทุก ๆ ครั้ง
 - (3) เมื่อปรากฏภายหลังว่าผู้กู้ยืมเงิน ไม่มีสิทธิกู้ยืมเงิน หรือได้มีการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จในสาระสำคัญ
 - (4) เมื่อผู้กู้ยืมเงิน ไม่ปฏิบัติตามสัญญา หรือข้อตกลงข้อหนึ่งข้อใดที่ให้ไว้กับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

การบอกเลิกสัญญาตามข้อ (1.1) – (1.4) นั้น กองทุนมีสิทธิเรียกเงินที่ผู้กู้ยืมเงินได้รับไปแล้วทั้งหมดตามสัญญาคืนในทันที
- (5) เมื่อผู้กู้ยืมเงินลาออกไม่ศึกษาต่อ หรือถูกสถานศึกษาให้ออก หรือไล่ออกในระหว่างปีการศึกษา

⁴⁵พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560. มาตรา 48.

การบอกเลิกสัญญาตามข้อ(5) นั้น กองทุนมีสิทธิเรียกเงินที่ผู้กู้ยืมเงินได้รับไปแล้วทั้งหมดตามสัญญาคืนในทันที หรือภายในระยะเวลาที่กองทุนกำหนดไว้

2) กรณีผู้กู้ยืมเงินบอกเลิกสัญญา ผู้กู้ยืมเงินมีสิทธิบอกเลิกสัญญาเมื่อใดก็ได้ โดยผู้กู้ยืมเงินจะต้องบอกกล่าวเป็นหนังสือให้ผู้บริหารและจัดการเงินให้ผู้กู้ยืมและสถานศึกษาทราบ และผู้กู้ยืมเงินจะต้องชำระหนี้เงินกู้ที่ได้รับไปแล้วและยังมีได้ชำระคืน รวมทั้งดอกเบี้ยหรือประโยชน์อื่นใด (ถ้ามี) ให้แก่ผู้ให้กู้ยืมภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ผู้บริหารและจัดการเงินให้ผู้กู้ยืมได้รับแจ้งการบอกเลิกสัญญาดังกล่าว

2.3.5 วิธีการชำระหนี้

วิธีการชำระหนี้เงินกองทุนเงินให้ผู้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มี 2 วิธี คือ⁴⁶

- 1) ชำระหนี้โดยระบบหักบัญชีอัตโนมัติจากบัญชีออมทรัพย์ของผู้กู้
- 2) ชำระหนี้หน้าเคาน์เตอร์ธนาคาร

2.3.6 ขั้นตอนปฏิบัติในการชำระหนี้

1) การติดต่อในครั้งแรก ผู้กู้ยืมทุกรายต้องติดต่อทำข้อตกลงในการชำระหนี้ที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ทุกสาขา โดย

- (1) นำหนังสือแจ้งภาระหนี้จากธนาคารไปแสดง
- (2) กรอกแบบฟอร์มการติดต่อชำระหนี้ และเก็บแบบฟอร์มไว้เป็นหลักฐาน
- (3) ผู้กู้ยืมสามารถเลือกวิธีการผ่อนชำระเป็นรายปี หรือรายเดือนก็ได้ โดยมี

ระยะเวลาชำระตั้งแต่ 1 ปีเป็นต้นไป แต่ไม่เกิน 15 ปี

(4) ผู้กู้ยืมจะได้รับตารางผ่อนชำระหนี้จากธนาคาร เพื่อผู้กู้ยืมจะได้นำเงินเข้าบัญชีก่อนวันครบกำหนดชำระ

(5) ผู้กู้ยืมต้องมีบัญชีออมทรัพย์ของธนาคารกรุงไทย เพื่อใช้ในการหักบัญชีการชำระหนี้โดยอัตโนมัติ

- (6) ผู้กู้ยืมจะต้องเสียดำค่าธรรมเนียมโอนเงินชำระหนี้ครั้งละ 10 บาท

2) การชำระหนี้ครั้งต่อไปสามารถดำเนินการได้ 2 ช่องทาง คือ

- (1) หักเงินจากบัญชีออมทรัพย์ของผู้กู้ที่ได้แจ้งความประสงค์ไว้แก่ธนาคาร
- (2) ชำระหนี้หน้าเคาน์เตอร์ของธนาคารได้ทุกสาขา

⁴⁶จินตนา คงกะโชติ. (2546). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับการชำระคืนเงินกองทุนให้ผู้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของนักเรียน-นักศึกษา โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. หน้า 30.

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าเงื่อนไขการชำระหนี้คืนให้แก่กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา นั้นกฎหมายให้สิทธิผู้กู้ยืมเงินที่สำเร็จการศึกษา พ้นสภาพ หรือออกกลางคันมีสิทธิให้สามารถชำระหนี้คืนแก่กองทุนในอัตราดอกเบี้ยต่ำ และระยะเวลาผ่อนชำระนานสูงสุด 17 ปี โดยแบ่งชำระเป็นรายเดือนหรือรายปีก็ได้ แต่กลับกำหนดให้สิทธิผู้กู้ยืมเงินที่ไม่ประสงค์จะกู้ยืมเงินต่อ และบอกเลิกสัญญา หรือถูกกองทุนบอกเลิกสัญญา ต้องชำระเงินกู้ยืมทั้งหมดคืนกองทุนภายใน 30 วัน นับถัดจากวันที่แจ้งบอกเลิกสัญญาต่อกองทุน หรือนับถัดจากวันที่กองทุนแจ้งบอกเลิกสัญญา ซึ่งผู้กู้ไม่สามารถชำระคืนได้จริงในทางปฏิบัติ ส่งผลให้เกิดการผัดผ่อนชำระหนี้ ตกเป็นลูกหนี้ค้างชำระเงินกู้ยืม ทำให้กองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาขาดทุนหมุนเวียนที่จะนำมาใช้ในปีต่อไป และส่งกระทบต่อระบบการเงินการคลังของประเทศในระยะยาวด้วย